

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 8 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KLADOHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, május 30.

Nincs megoldás a munkapárt nélkül

— Eltolódott a kibontakozás. — Ujabb nehézségek. — Sem Andrassy, sem Wekerle nem vállalkozik. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: Zichy József gróf, titkos tanácsos, volt kereskedelmi miniszter, aki Pozsony vármegye törvényhatósági közgyűlésén a legutóbbi időben pártokivülinek mondotta magát a válság kapcsán — mint fővárosi tudósítónk telefonálja — a következő érdekes kijelentéseket tette:

— Egyenesen undorító az a hozsánna kiáltozás, az az öröm ujjongás, amelyet az ellenzék, a fővárosi sajtó egy része Tisza István gróf lemondása folytán intonált. Tiszát nem ók buktatták meg, hanem bizonyos osztrák és cseh körök, amelyeknek már rég óta szemet szurt a magyar miniszterelnök domináló személye és amelyekkel szövetekezni és amelyeknek kedvébe járni nem szégyenkeztek a magyar ellenzéki politikusok. Tudták, hogy az egyedüli emelyü, amelynek segítségével céljukat elérhetik: az általános titkos választójog. Ezt kellett tehát előtérbe tolni Bécsben is.

Ha Tisza István gróf bukik és ha bárki lesz is a magyar miniszterelnök, nyugodtan állíthatom, hogy politikai rátermettség tekintetében messze mögötte fog maradni. Hol van az az ellenzéki férfi, akit erély és céltudatos fellépés tekintetében vele csak távolról is össze lehet hasonlítani? Bécsnek a tendenciája mindig oda irányul, hogy Magyarországon az irányító erők simulékonyak és gyengébbek legyenek a Lajtán tuliaknál. Ezt most alighanem el fogják érni. Hiszik-e az ellenzéki urak, hogy most az önálló vámterületet, a külön nemzeti hadsereget, a külön bankot a provizoriumot, vagy a rövid lejáratu kiegyezést el fogják érni? Alig képezem. Tisza István gróf két nagy hibát követett el. Az első volt a koronázás alkalmával a nádorhelyettesítés azzal, hogy egy királyi főherceg ellen foglalt állást, az udvart idegenítette el magától. A második nagy hiba az volt, hogy akkor, amikor a választójogi jogosultságot illetőleg ugyanis az engedelményesség bizonyos határáig menni kész volt, ezt már rég meg nem tette és így a közvélemény által mintegy ellentétbe

helyezte magát a legfelsőbb királyi kéziratral. Jóslásokat mondani, hogy mi fog történni, ma hiába való dolog volna. De bizonyos, hogy még megérjük azt az órát, amikor ismét Tisza

István gróf lesz hivatva arra, hogy az ország szekerét huzza ki abból a csávából, amelybe a személyes gyűlölség és a vak szenvedély sülyesztette.

Kormányválság.

Megoldási kombinációk.

A magyar politikai válság előreláthatólag még néhány napig el fog tartani, csak az bizonyos, hogy még 6 hét folyamán megoldja a király és csütörtökön vagy pénteken designálja az új miniszterelnököt. Nem lehetetlen azonban, hogy még előbb megtörténik a döntés, ha a helyzet megérlelődik és ha akad politikus, aki új választások nélkül hozza a demokratikus választójogot.

Alkotmánypárti körökben még mindig Andrassy Gyula gróf miniszterelnökségét lonszirozzák. Más hírek szerint Andrassy nem vágyik a hatalomra és ezért Wekerle Sándort akarja megnyerni, hogy 6 vállalkozzék a kormányalakításra. Andrassyval kapcsolatban máris kínos szenzációt okozott, az ellenzék körében, hogy 6 csak 300.000 új választót akar hozni. Más hírek szerint Návay Lajos vagy Zichy János gróf fognak koncentrációs kabinetet alakítani, a választójog alapján.

Holnap Lukács László és Návay Lajos járulnak az uralkodó elé.

Tisza István gróf Geszten van és már csak a bucsukihallgatásra fog Bécsbe utazni. Tisza összes hívei távoznak a vezető pozíciókból, így lemond Kürthy Lajos báró is, akinek utódjául Sztéryni Józsefet emlegetik.

A jelek szerint Andrassy Gyula gróf vagy Wekerle Sándor koncentrációs kabinetjében nagy szerep várna Némethy Károly dr. mostani belügyi államtitkára is, más autentikus helyeken Bárczy István polgármesternek államtitkárságát, sőt miniszterjelöltséget emlegetik.

Egy ellenzéki estilap szerint Wekerle Sándor meghallgatása után, holnap valószínűleg meghívja az uralkodó kihallgatásra Lukács Lászlót, Návay Lajost, Serényi Béla grófot. Wekerle audienciáját politikai körökben nagy jelentőségűnek tudják azok, akik Wekerle intencióit ismerik, azt mondják, 6 Andrassyt tartja a legalkalmasabb miniszterelnöknek. Ha a felség úgy találná, hogy Wekerle Sándor nagy gazdasági és pénzügyi tudását nem nélkülözhetné az új kormány, akkor Wekerle nem fog elzárkózni azelől, hogy az Andrassy-kabinetben a pénzügyminiszterséget elvállalja.

Beavatott munkapártiak és más politikusok úgy tudják, hogy legfelsőbb helyen szeret-

nék elkerülni az új választásokat, ezért koncentrációs kabinet kinevezéséhez ragaszkodnak. E vélemény szerint azért áll előtérben Návay Lajos személye, aki egyaránt szimpatikus a munkapártnak és az ellenzéknek. Továbbá Návay Lajos az egyetlen, akit Tisza István gróf is hajlandó volna támogatni.

A Justh csoport Andrassy ellen.

Egyik fővárosi estilap értesülése szerint a függetlenségi pártok az a része, amely Justh Gyula körül csoportosul nem nézi különös rokonszenvvel az Andrassy-féle kibontakozás tervezetét. Inkább Návay Lajos, vagy Wekerle Sándor kezében szeretnék látni a kibontakozás feladatát. Legjobban Wekerlet szeretnék látni a miniszterelnöki székben, de úgy tudják, hogy Wekerle Sándornak nincsen nagy kedve a neki szánt misszióknak vállalására. A gazdasági kérdések Andrassy Gyula grófnak, a kiegyezés révén igen sok nehézségeket okoznak. Éppen ezért szeretné Wekerlével az együttműködést megszerezni. Andrassy Gyula gróf Apponyi Albert gróf hatása alatt a kiegyezés provizoriumát szeretné megcsinálni. Erről azonban Ausztriában tudni sem akarnak. Ugy, hogy nem hiszik az Andrassy-féle kombináció megvalósulását.

Egy másik fővárosi estilap értesülései szerint a megoldásnak három lehetőségéről beszélnek. Az egyik a teljes koncentráció, amelyben a munkapárt is részt venne, József főherceg miniszterelnökségével, a másik a szűkebb koncentráció Wekerle Sándorral és végül a harmadik egy kisebbségi kormány lenne Andrassy Gyula gróf miniszterelnökségével. Ezek közül a jelek szerint a leggyengébb az első. Ennek a tervnek több akadálya van, mint valószínűsége. Wekerle a mostani parlamentben keresné a többséget és ezzel kormányozna. Az 6 vállalkozása azonban a hosszabb lejáratu kiegyezést jelentené és ezért a függetlenségi pártok részéről a leghevesebb ellentállásra találna.

Andrassy Gyula gróf az új választásokra is elkészülne. Az 6 megbízatása a kisebbségi kormány politikáját vinné diadalra. Bármelyik megoldás következik, bizonyos, hogy a legsürgősebb teendő a választójogi kérdés megoldása lesz, ha bár nem olyan alakban, ahogy a füg-

getlenségi és 48-as pártot ebben a kérdésben maga mellett találhatná.

Andrássy Gyula gróf ma visszautazott Bécsbe és ott van még Károlyi Mihály gróf is.

A *Budapesti Tudósítónak* jelentik Bécsből: A király holnap és holnapután ismét fogad kihallgatáson magyar politikusokat.

Wekerle tervel.

Beavatott helyről jelenti tudósítónk:

Amennyiben Wekerle Sándor meghívást kap a királyhoz és programja alapján megbízást kapna kormányalakításra, igyekezni fog programjához megnyerni a többséget is. O már jól lakott a koalícióval és nem akceptálja sem a koncentrációt, sem a blokkot, hanem arra vállalkozik, hogy a *meglévő pártok programjából szerezze meg a többséget programjának.*

A választások elrendelésére Wekerle Sándor a háboru alatt nem gon-

Nem köti a kiegyezés az új kormányt.

Egy ellenzéki lap ma a következőket írta:

„A lemondott kormány egyik legnagyobb bűnét kénytelenek lesznek Andrássy Gyula és hozzácsatlakozott ellenzéki pártok lebonyolítani. Tisza István gróf a parlament megkérdezése és hozzájárulása nélkül lekötötte az ország önrendelkezési jogát a kiegyezés, a vámszerződések és a vámtarifa kérdésében aláírta a kiegyezési megállapodásokat. Ezeket a megállapodásokat most aligha lehet változtatni. Andrássy Gyula gróf és a kabinet alakításában résztvevő többi magyar államférfi kénytelen elvállalni a hosszú lejáratu kiegyezést és ennek minden átkát. Magyarország nagy kárát látja a Tisza-kormány terrorizmusának ezen a téren is. Hányszor szólalt föl a parlamentben Apponyi Albert gróf, hányszor szólalt meg az ő kérdéseiben az ország lelkiismerete, tépelődése és kétségbeesése, mi lesz velünk a háboru után következő új rendben, ha a kezünk meg van kötve, hogy fogunk belehelyezkedni Európa új gazdasági rendjébe, önrendelkezési jog és szabad elhatározás nélkül? Most már vége van. Tisza István gróf elvállalta a legnagyobb terhet, amit Magyarországra rakni lehetett és tette ezt oly lekötött formában, hogy ahhoz nem lehet hozzányúlni és így a kormányra jutó ellenzék kénytelen beletörödni a megmáshatatlanba. Az ellenzék ezt meg fogja tenni, de úgy az itthon maradottak, mint a harctéren küzdők előtt a lemondott miniszterelnökre és mindenre kapható pártjára fogja a felelősséget elhárítani.”

Ezzel szemben mértékadó helyről a következőket jelentik az *Aradi Közlönynek*: Hogy Tisza István gróf volt miniszterelnök a husz éves kiegyezést tényleg megkötötte-e, azt nem lehet tudni, mert sem Tisza István gróf, sem más felelős államférfi ebben a kérdésben nyilatkozni nem akar. De feltéve, hogy a kiegyezést tényleg így kötötték meg, az *senkit sem kötelez, sem az ellenzéki pártokat, sem pedig a munkapártot.* Ha Tisza István gróf tényleg ilyen megállapodást létesített, tette ezt abban a feltevésben, hogy a parlament többsége, vagyis a munkapárt ebben a kérdésben bizonynyal támogatni fogja. A kormány lemondásával azonban nemcsak a szituáció változott meg, hanem a kiegyezésre vonatkozólag minden megállapodás semmivé tekintendő, akkor is, ha esetleg a munka-

dol. Ha tehát a többséget választás nélkül nem tudja megnyerni, akkor a megbízást visszaadja a királynak.

A munkapárt körében az a felfogás uralkodik, hogy a *párt semmitéle zavaró incidenssel nem akar utjába állani Andrássy Gyula gróf törekvéseinek.* A háboruval összetüggő kérdésekben és az állami szükségletekkel együttjáró javaslatoknál kész a párt támogatni bármilyen kormányt. Csakis elvi kérdésekben tagadja meg a támogatást. Nem igaz az a hír, hogy Tisza István gróf volt miniszterelnök magának vindikálná a Ház elnökségét. A munkapárt mai többsége ellenére is átengedné az elnökséget és irányítást annak, akit a kinevezett kormány arra megjelöl. A munkapárt előtt csak egy szempont van és ez az, hogy semmiféle koncentrációba nem bocsájtkozik.

pártból kerülne ki az új miniszterelnök.

Hiszen Stürgkh halála után, amikor Körber lett az osztrák miniszterelnök, ő sem tette magáévá a Tisza-Stürgkh féle megállapodásokat és ekkor revízió alá vették a kiegyezést. Ugyanez a helyzet ma is. A Tisza-kormány bukásával a kiegyezésre irányuló minden megállapodás szigoruan parlamentáris alkotmányjogi felfogás szerint, megszüntnek tekintendő. A kormánynak kell, hogy e ponton teljesen szabad keze legyen. Ha most Andrássyék úgy állítják a kérdést a közvélemény elé, hogy a husz éves kiegyezést el kell fogadni, Tisza azt már megkötötte akkor, amikor még szikla szilárdan állott a helyén, nagy gyöngeségüket és a bécsi köröknek való feltétlenül való meghódolásukat árulják el. Ne akarják tehát a kiegyezés odiumát Tisza István gróf nyakába varni, hanem csináljanak az osztrák kormányval egy olyan kiegyezést, amely nézetük szerint a legjobb szolgálatára lenne az ország érdekeinek.

A néppárt álláspontja.

Budapestről jelentik: Az országgyűlési néppárt tegnap bizalmas megbeszélést folytatott, melyen Rakovszky István is részt vett. — Hosszasan foglalkoztak a politikai helyzettel. Megállapodtak a párt magatartása dolgában az esetleges koncentráció, vagy kisebbségi kormány esetén. Rakovszky István kijelentette, hogy mindenben csatlakozik a párt határozataihoz, támogatja az új kormányalakulást, de a maga személyében semmiféle szerepre nem vállalkozik.

Mit tudnak Bécsben?

Bécsből jelentik: Bécsi politikai körökben ma délután folyamán kiszivárgott az a hír, hogy ő felsége a kabinet alakítást felajánlotta Zichy János grótnak, aki azonban a fennálló nehézségekre való hivatkozással a megbízást elhárította. A holnapi nap folyamán Wekerle Sándor megy kihallgatásra a király elé. Politikai körökben azt beszélnek, hogy Wekerlén kívül e héten még Berzeviczy Albert, Návay Lajost, Serényi Béla gróftól hívja meg az uralkodó magához és e hét végén Tisza István gróftól újra kihallgatásra várják. Isteni politikai körök véleménye szerint a vál-

ság megoldása e hét végéig feltétlenül eltart, sőt azt is beszélnek, hogy az új miniszterelnök kinevezése a legjobb esetben a jövő hét közepén történik meg, mert ő felsége nagyon el van foglalva az osztrák parlament megnyitásával.

Bécsből jelentik: A *Neue Freie Presse* ma esti számában azt írja, hogy a király e hét folyamán kihallgatáson fogadja Lukács Lászlót, Návay Lajost, Berzeviczy Albertet, Wekerle Sándort és újra Andrássy Gyula gróftól. A bécsi lap értesülése szerint Lukács Lászlónak egy új választójogi tervezete van, amely alkalmas arra, hogy a király választójogi álláspontja és a munkapárt csütörtöki állásfoglalása között az összhangot megteremtse. Lukács László ezt a választójogi tervezetet a kihallgatáson a király elé fogja terjeszteni és ennek alapján javaslatot tesz a válság megoldására nézve. Ha Lukácsnak ez a megoldási kísérlete kudarcot vall, úgy egy kisebbségi kormány alakul, amely azután szennel kiirná az új választásokat.

A *Presse* szerint Lukács László a válság óta három ízben jelent meg a király előtt és politikai körök véleménye szerint választójogi tervezete a munkapárt további fennmaradását biztosítaná.

Ujabb bonyodalmak.

Budapestről telefonálja tudósítónk éjjel: A válság megoldását a mai nap sem hozta közelebb, sőt úgy látszik, hogy újabb bonyodalmak keletkeztek, amelyek a megoldást a legközelebbi napokra minden valószínűség szerint kizárják. Az ellenzéki pártok, amelyek az utóbbi napokban a kisebbségi kormány támogatásával komolyan foglalkoztak, ezt a tervet *ugylátszik elejtették*, mert a Magyar Hirlap Andrássyék szócsové, amely még szombati éjjelen kisebbségi kormányval fenyegetődzött, mai vezércikkében felszólítja a munkapárt tagjait, hogy a haza érdekében távolodjanak el álláspontjuktól és támogassanak egy olyan kormányt, amely a választójogi kérdésben tovább megy, mint azt Tisza István gróf tervezi. A haza érdeke ezt megkívánja! Az ellenzéki pártok másik lapja, a Magyarország pedig, a kiegyezési kérdésekkel jön elő, amelyekre nézve már elterjedt annak híre, hogy közeledés történt az osztrák kormány részéről és az hajlandó lenne bizonyos feltételek mellett egy provizoriumba bele menni. A lap kijelenti, hogy a függetlenségi pártok hosszú lejáratu kiegyezéssel egy kormányt, sem támogathatnak. Így tehát a nehézségek, amelyek a munkapárt szilárd magatartásában rejlettek, most még komplikálódnak is és így a holnapi napra sem várható a megoldás, amikor Wekerle Sándor jelenik meg a király előtt és akiről azt jelentették, hogy az Andrássy-féle megoldás meghiusulása után a leghivatottabb arra, hogy a jelenlegi körülmények között a válságot megoldja. Wekerle Sándor azonban hír szerint egyrészt a pártok között fennálló viszonyra, másrészt korára való tekintettel, nem hajlandó miniszterelnökséget vállalni. A hozzá közelálló körökből az hirlik, hogy hajlandó lenne egy olyan kormányt, mely a 67-es pártoknak támo-

gatását bírja, annyiban támogatni, hogy mint reszortminiszter egy ilyen kormányba belépne.

Ha Wekerle Sándor holnapi kihallgatása sem járna eredménnyel, akkor Návay Lajos személye lép előtérbe, akinek a munkapártban számos híve van és aki a munkapártból való kilépése óta, kivéve a választójogi kérdésben elfoglalt álláspontját, majdnem mindig a párttal együtt ment és nem tett semmi olyant, amely a párt felfogásával ellenkező lett volna. Návay Lajos így számíthat arra, hogy a munkapárt az ő jelölését szimpátiával fogadja, habár választójogi álláspontjától senkinek a kedvéért és semmitéle körülmények között sem hajlandó eltérni.

A munkapárti körben ma meglehetősen sokan voltak jelen a tagok közül. Tisza István gróf is ott volt és többekkel beszélt a helyzetről. Egyhangú volt az a vélemény, hogy a párt eddigi álláspontjától semmiképpen nem tér el. Az ország szükségleteit minden kormány részére megszavazzák, de minden kormány ellen küzdeni fognak, amelynek választójogi programja túl megy azokon a határokon, amelyeket a munkapárt legutolsó értekezlete alkalmával felállított.

Az estilapokban megjelent azokat a híreket, amelyek kapcsolatban állnak Lukács László legközelebbi kihallgatásával és azzal, hogy egy külön választójogi tervezetet fog az uralkodó elé terjeszteni, Lukácshoz közelálló körök a leghatározottabban megcafolják. Lukács László semmiféle programot nem terjesztett elő. József főhercegnek sem, különösen nem olyant, amely ellentétben áll a munkapárt felfogásával.

A legközelebbi napokra várható Návay Lajos, Serényi Béla gróf, Berzeviczy Albert és Tisza István gróf kihallgatása. A válság megoldása aligha történik meg ezen a héten.

Meghíusult

a tizedik olasz offenzíva is.

Budapest, május 29. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harcér:

Az ellenség tűzérési tevékenysége az arcvonal számos pontján fokozódott. Egyes szakaszokban visszavertünk orosz felderítő osztagokat.

Olasz harcér:

A nyugodt pünkösdi vasárnap után az Isonzó-csata tegnap harmadszor lángolt fel; az ellenség új nagy támadó hulláma ismét főleg a vodicei magaslatok és a Monte-Santo ellen irányul. Az olaszok rohama délben északi szárnyunk ellen kezdődött, délután azonban hatalmas bevezető ágyutüz után az előbb említett egész szakaszra kiterjedt. Több ízben elkeseredett közelharcra került a sor, amely éjszakán át is tovább tombolt, különösen heves volt a küzdelem a 652. számú hegykup körletében. **Az arcvonalunk az ellenség minden erőfeszítésével szemben egész kiterjedésében acélkeményen helyt állott.** A 9-ik, 24-ik és 77-ik gyalogezredek különösen kitüntették magukat, Görz-

tól északkeletre az ellenség megkísérelt rajtaütésének visszaverése alkalmával 200 olaszt fogtunk el. Jamianotól délre tegnap délelőtti ismét négy-szer tört az ellenség állásaink ellen, amely alkalommal nagy véres veszteségein felül foglyokban 15 tisztet és 800 főnyi legénységet veszített. A tizedik Isonzó-csata kezdete óta beszállított foglyok száma **14500-ra** rug. Karinthiából és Tirolból nincs jelenteni való.

Délkeleti hadszíntér:

Változatlan. A vezérkar főnöke.

Lugano. **A Popolo Romano, az első olasz újság jelenti cenzurázott cikkben, hogy a tizedik**

Isonzó-csata befejeződés előtt áll. A miniszterelnök és a hadügyminiszter a főhadiszállásra utaztak.

Zürich. Svájci lapok egyhangúan megállapítják, hogy az olasz offenzíva teljesen megghiusult. Olaszország maga sincsen megelégedve az osztrák-magyar ágyuelfoglalásokkal, holott az olasz hadsereg háromnegyedrésze résztvesz a harcban.

Zürich. A Züricher Neueste Nachrichtennek jelentik Rómából: A napokban 15000 karabinerit hoztak a főváros védelmére, az esetre, ha kitörne a forradalom. Cadorna a fronton minden szabadságolás iránti kérelmet visszautasít.

Aradi szemtanu a gyöngyösi tüzvészről.

— Csak 569 ház égett el. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A gyöngyösi tüzvész egy közvetlen szemlélőjét Makra Zoltán dr. aradi királyi kincstári alügyészt láttuk ma vendégül szerkesztőségünkben, kit családja táviratilag hívott haza szülővárosába a tüzvész kiütésének órájában, ki szem és fültanuja volt a virágzó város pusztulásának s aki még a ruhájával is szinte magával hozta a korom és füst fojtó illatát, hogy szomorú tapasztalatainak elmondásával adja hü képét az egész ország részvételével kísért katasztrófának.

Makra Zoltán dr. aradi kir. kincstári alügyész sok, a nagyközönség által még nem ismert jelenetekről mondott el nekünk igen érdekes, figyelmet érdemlő részleteket, melyekből kiragadva a jelentősebb eseményeket a következőkben ismertetjük a legközvetlenebb forrás megfigyeléseit:

Gyöngyös városa nemcsak a felvidéknek, hanem talán az országnak egyik leggazdagabb városa. Lakói, akik szorgalmas, munkát kedvelő magyarok, éjjelt nappallá téve dolgoznak s eredménnyel, mert az a szálló ige, hogy Gyöngyösön majdnem minden második ember milliomos, különösen azóta, amióta a bor árak oly óriásilag felemelkedtek nagyon is közel jár a valósághoz. A nép bámulatos jó kereskedelmi érzékkel van megáldva s azt megfelelően értékesíti is. A városban és határában levő zölloők bortermése biztosította a lakosság gazdagságát. Gyümölcsstermése óriási. A felvidéket ugyszólván Gyöngyös népe látta el mindennel. Hogy mily kevés a szegény ember, azt eléggé jellemzi az a körülmény, hogy egy napszámért a szölloőkben 32 koronát fizetnek hatósági ármegállapítás után.

Ennek a gazdagságnak tudható be az, hogy az 1904. évi tűz után alig három évre, pedig a város egy jelentős része égett le ekkor, helyre állott a város. Sőt hallatszott nem egy ajkról a vágy egy újabb tűz után, hogy a leégett részhez hasonlóan újjá épülhessék, modernül berendezhessék Gyöngyöst. Jellemző a helyzetre, hogy a régi három-négy méter széles sikátor és zsák utcák helyére egy már régóta készen álló gyönyörű terv szerint kiakarták építeni a várost, de lehetetlen volt a tervet keresztül vinni, mert

a kisajátítása ezeknek az elavult házaknak is rengeteg pénzbe került volna.

— Ma a tüzvész pusztítása után, amikor csak az üresen maradt földek kisajátításával kell számolni, a szabályszerű terv megvalósíthatóvá lett s ha borzalmas veszteség árán is,

de Gyöngyös hamvaiból pompázóan fog felé pülni. Széles, szellős utcák, valóságos boulevardokat nyitnak a szűk utca sorok helyén s az a vagyon, ami Gyöngyös lakóinak kezében megmaradt és az a szorgalom, amellyel megáldotta őket a teremő, biztosítani fogják Gyöngyösnek a gyönyörű feltámadását.

— A megszámlálhatatlan milliókra menő kár dacára a gyöngyösi nép nem esett kétségbe s átesve a könnyű megpróbáltatáson, amit Isten rendelkezésének értékével fogad, a jövőbe vetett szilárd bizalommal fog munkájához s csak a mindent pótolni tudó jó szülő és gyümölcs termést kéri a Mindenhatótól.

Legelső gondja igen természetesen a vízellátás biztosítása lesz. Ez annyival is könnyebb lesz nekik, mert vizük már közvetlenül a tüzvész előtt is volt s csak a városba vezetés munkálatai nem nyertek befejezést.

A tüzvésznek nem is a vihány volt az oka,

hanem az a rettenetes orkán, amely hétfőn délután a tűz keletkezésekor dühöngött a város felett s amely egy órára a tűz első lángnyelvének fellobbanása után, tehát már délután hat órakor 30 helyre szétvetette az üszköt s borította lángba a városnak legértékesebb belső negyedét. A végzet kegyetlensége az orkánban jutott Gyöngyösre. A megtekezhetsélen erővel szemben hiába volt kéznél a víz, tehetetlen volt a legteljesebb jóakarát és mentési szándék, az emberek a fojtó füst és gázok elől kimenekültek a városból, magára kellett hagyni a pusztító elemet, emberi erő megfékezni azt képtelen volt. A vihar a Mátra felől fújt le Gyöngyösre Hatvan és Vámosgyörk felé és talán még ma is ott lappang a pincékben egy-egy helyen, hisz a pusztulás javarésznél még a pincerész is teljesen leégett.

A tűz borzalmasságára következtethetünk egy kevésbé, ha magunk elé képzeljük a 30—40 méteres lángnyelveket, amelyeket északkelet felől déli, délkelet és délnyugat felé hajtott a vihar, mely csak éjjel felé ült el egy kissé és mely másnap már újból feléledt, hogy a megmentettnek hitt városrészeket is az enyészetbe kergesse. Hirmondónak az elpusztult városrészekből csak azok a házak maradtak meg, amelyeket átugratott az orkán. Nem emberi erő, de a csodás véletlen mentette meg így a kórházat, gimnáziumot, a Ferenciek templomát, a postát, a közjegyző épületét s a városházát raktáraiban a szölloétermést megmentő hatalmas rézgálic készlettel.

Az a közlés hogy 1600 ház égett le, nem felel meg a valóságnak.

A hivatalos összeírás szerint az I. kerületben 162, a II. kerületben 289, a III-ik kerületben 92 s a IV-ik-ben 16, összesen tehát 569 ház égett le a megfelelő mellék épületekkel s a házak értékének jelentős része megtérül a biztosítások révén. — Elvész és nem pótolható azonban az a rengeteg pénz és érték, ami a lakásokban kéznél volt. — Ugyszólván minden háznál ezeken felül állott a pénz a nap-nap utáni szülő munkákra s ez a vagyon elégett, elveszett azzal a ma pótolhatatlan sok butor és ruhaneművel, aminek a hiányát legjobban érzi a nép.

A fájdalmas jelenetekre és szenvedéssel telt percekre, rendkívül enyhítő hatással volt a

király és királynének a megjelenése.

Szerdán délelőtt, mikor a hivatalos távirati értesítés megjött a királyi pár látogatásáról és a fogadtatásra megtették az előintézkedéseket, a legnagyobb gondot a felséges asszony fogadása és kalauzolása adott a város vezetőségének. Minthogy senkit nem találtak, aki a felséges asszony mellé lett volna ültethető, táviratilag meghívták e feladatra az egri érseket. Az üdvözlő szavakra, amikor a király azt kérdezte a polgármestertől, hogy minő program szerint fogják a várost megtekinteni s a polgármester jelentette, hogy a felséges asszonyt az egri érsek fogja kísélni, kedvesen, közvetlenül elhárította a király a terv keresztül vitelét ezekkel a szavakkal: — Együtt jöttünk a felséges asszonnyal, együtt nézzük meg a pusztulást is.

A király és királyné arcán a részvét beszédes jelei voltak láthatók. Mindkettőjük szemében ott ültek a könnyek, amikor a polgármester jelentést tett a rettenetes katasztrófáról s amikor a Mátra felől jövő már-már esendőbb szél feléjük hajtotta a füstölgő romok felől a korom és füst illatát.

Az utcákon, amikor végigment a királyi pár kocsija, melynek bakján minden etikettől elütőleg ott ült a város polgármestere, a kocsit jobbról-balról körülvette az utca népe, soha egy pillanatra sem gondolt senki sem arra, hogy veszély érhetné az uralkodó párt. Megszórtottak mindenkit, aki utjukba került, részvéttel érdeklődtek károsodásuk és helyzetük iránt s öfelsége kézfogásával tüntette ki a legtöbb megszólítottat. Az egyik utca fordulónál a királynét figyelmessé tette egy gyermek sírása, ki anyjának karján ülve anyjával együtt sirt az elpusztult vagyonkaja előtt. A királyné oda fordult és csókot intett kezével a meglepett asszony karján ülő gyermek felé.

A két óráig tartó látogatás és azok a kijelentések, a melyeket a felséges uralkodó tett, megerősítettek hitében a népet s az új életre való előkészültre nyomban megtett mindent.

A város tehetősebb polgársága a segítséget nyomban megkezdette, élelmi szer már van a városban s lassan-lassan az ország minden részéből érkező adományok révén enyhülni kezdenek azok a szükséglet is, amelyeket a tűz a ruhaneműekben idézett elő. — Miskolc kenyérgyára naponta szállítja az egy waggon kenyeret a kertek bőven öntik a terméseket, csakhamar megindul a cseresnye szállítás és az élet napról-napra jobban és jobban ölti fel a tűzvész előtti képét.

Vágya és óhaja a városnak a jó szülő termés és egy kormánybiztos kirendelése. — Előbbi azért, hogy a népnek újabb anyagi erőt adjon a mai bor árak mellett a hiányok pótlására, az utóbbira pedig azért van szüksége, hogy egy oly férfiú intézze az újraépítés tervé-

nek keresztülvitelét, a kisajátítás kényes ügyeit akinek megvan a lelki ereje és bátorsága ahhoz hogy részre hajlatlanul dolgozzék, aki minden helyi befolyástól menten viszi keresztül a reá váró feladatokat.

A nép bizik abban, erős hittel vallja azt, hogy pár év alatt kiheveri a rettenetes veszteséget és Gyöngyös a legrövidebb időn belül újból a boldog virágzó, a felvidék kereskedelmét irányító város lesz. — A katonaságtól minden gyöngyösi polgár négy hónapi szabadságot kapott a megtuduló munkálatok elvégzésére s a szorgalmas nép minden biztonnyal e négy hónap alatt ragyogó példáját fogja adni azoknak az erényeknek, amelyekkel megáldotta őket a teremő.

Elpusztult ezresek.

A gyöngyösi tűzkatasztrófa néhány érdekes epizódjának híre jutott el hozzánk. Azt közlik velünk a helyszínen járt aradiak, hogy az ugynevezett tűzálló páncélszekrények sem védtek meg a pénzintézetek nagyértékű értékpapírjait a pusztulástól. A legvastagabb páncélszekrényben is elégett az ezres bankók legnagyobb része és csupán azok az ezresek maradtak kissé megpörkölődve, használható állapotban amelyek a szekrény legközepesebb rekeszeiben nyugodtak. Az egyik gyöngyösi pénzintézet értékpapírjai és könyvei közül csupán a főkönyvet mentették meg és végtelen nagy örömmel vitték be a vezérigazgató lakásába; azért örültek így, mert a főkönyvben tudvalevőleg az intézetre vonatkozó legfontosabb adatok megvannak és ha el is égtek a váltók, az adósok nevei a főkönyvből megállapíthatók. A bankra nézve oly nagy értékkel bíró főkönyvet a vezérigazgató lakásának szalonjába vitték és az asztalon gondosan elhelyezték. A társaság azután az épület többi részébe vonult. Egy óra múlva esodálkozva konstatálták, hogy a szalon ablakán füst tödül ki. Berohantak a szobába és bámulattal tapasztalták, hogy az oly nagy értékkel bíró főkönyv önmagától tüzet fogott. Valószínű ugyanis, hogy a főkönyv lapjai között megbújt néhány szikra és a szalon ablakán beáramló friss levegő felélesztette a szikrát, amely a lapokat meggyújtotta. Sajnos a főkönyvet nem lehetett megmenteni, mert az néhány pere alatt lobogó lánggal elégett.

Feljegyzésre érdemes az egyik gyöngyösi malom biztosítási esete. A gőzmalomnak 2 raktára van: az egyik a háboru előtt épület, a másikat pedig csak néhány hónappal ezelőtt építették fel és az is meg volt rakva gabonával. A tűz kitörése előtt való napon lentjárt az egyik budapesti biztosító intézet főtisztviselője, akit régi barátság szálai fűznek a gőzmalom tulajdonosához.

— Tudod-e, hogy az új raktárad nincsen bebiztosítva? — mondta a biztosítási tisztviselő a malomigazgatónak — jól lesz talán arra is megkötni a biztosítást.

— Igazad van — felelte a malomigazgató — légy szives tehát feljegyezni, hogy a második raktárt 200.000 koronára biztosítom, majd ha hazautaztál, küldesd el a díjnyugtát.

A biztosítási főtisztviselő másnap reggel hazautazott, délután pedig Gyöngyös lángborult és elégett a gőzmalom, mind a két raktárával együtt. A tűzkatasztrófa után való napokban megjelent Gyöngyösön az említett biztosítási főtisztviselő, aki kijelentette, hogy az új raktárra előjegyzett biztosítás természetesen még nem lépett érvénybe, mert a biztosítás csak akkor érvényes, ha a biztosító fél a díjnyugtát kiváltotta. A malomtulajdonos kijelentette, hogy csak két waggon buza volt az új raktárban, amire a biztosító főtisztviselő az

válaszolta, hogy akkor megkísérli ennek a kárnak megtérítését is, mert hiszen mindössze 8—10.000 koronáról lehet szó. Másnap a malomtulajdonos ismét találkozott a biztosító tisztviselővel és ezt mondta neki:

— Kedves barátom, egészen elfeledkeztem tegnap arról, hogy az új raktárban még 30.000 darab zsák is fel volt raktározva. Légy szives annak az árat is megtérítenni.

Erre a biztosító főtisztviselő kijelentette, hogy most már arra sem vállalkozhatik, hogy a tegnap említett 2 waggon buza értékét kifizettesse intézetével.

Ez az eset is igazolja azt az axiómát, hogy nem jó sokat markolni, mert akkor keveset kap az ember.

Új offenzíva ellen az orosz hadsereg.

(Saját tudósítók teletelentezése.)

Zürich. Az orosz front képviselőinek kongresszusán határozati javaslatot fogadtak el, amely kimondja, hogy nem támogatnak semmi olyan törekvést, amely arra irányulna, hogy Oroszország új offenzívát kezdjen.

Stockholm. A Fekete tengeri flotta parancsnoka, aki Pétervárott időzik, a következőket mondotta: A helyzet az, hogy az orosz hadsereg körében nincsen többé érdeklődés aziránt, hogy a háborút hathatósan folytassák. A helyzetből legjobban úgy lehetne kimenekülni, ha Németország indítana offenzívát. Németország azonban ezt nem fogja tenni.

Stockholm. Holnap kezdődnek meg a tárgyalások a magyar szocialisták kiküldöttjeivel. E tárgyalások alapját a következő program képezi: Semmi annexió és a nemzetiségekkel való igazságos bánásmód.

Lugano. Nagy föltűnést keltett a londoni előkelő és klerikális Westminster Gazettenek egy cikke, amely az entente hadicéljainak megváltoztatását követeli. És pedig kapcsolják ki abból a monarchia fölösztatását főleg. A liberális sajtó szintén ily értelembeben közöl cikkeket, barátságosabb magatartásuk a monarchia iránt szembeötölő, egyedül a morning Post mondja azt, hogy a Monarchiával szemben való engedékenység könnyen Anglia gyöngeségét tüntetné föl.

Bern. Stockholmi lapok jelentik Párisból: A múlt héten a minisztertanács Poincaré elnöklésével elfogadta az ismeretes orosz indítványt a hadicélok megváltoztatásáról. Az orosz kormánynak azt a javaslatát, hogy Elzász sorsát népszavazás útján döntésék el, a francia kabinetnek szocialista tagjai elvben elfogadták.

Kopenhága. Déloroszországi lapok jelentik, hogy a vasuti forgalmat Simferopol—Sebastopol között beszüntették és egyáltalában meztiltották a Sebastopolba való utazást. Vajjon mi lehet az oka ennek az intézkedésnek? — kérdezik az délorosz lapok.

Genf. Saint-Quentin szocialista képviselője a Humanitében cikket közöl, amelyben kijelenti, hogy részt vesz a stockholmi ülésen, mert az alkalmas arra, hogy a békét helyreállítsa. O már nem tud hinni Guesdles Sembat győzelmi reményeiben.

Minden egyes jegyzés gyorsítja a békét.

Tagányi Sándor dr. panasza.

— A törvényszék elé vitt közgyűlési határozat. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi királyi törvényszék polgári tanácsa ma tárgyalta Mészáros Dániel törvényszéki bíró elnökletével Tagányi Sándor dr. ügyvéd, országgyűlési képviselő, aradi lakosnak és Martos Ferenc budapesti lakosnak Köpf János dr. ügyvéd útján beadott kereseteit az Aradi Első Takarékpénztár részvénytársaság közgyűlési határozatának megsemmisítése iránt. A felperesek képviseletében Köpf János dr. jelent meg a mai tárgyaláson, az alperes takarékpénztárat Nagy Sándor dr. képviselte. A tárgyalás iránt jogász körökben óriási érdeklődés nyilvánult meg, a hallgatóság számára főtartott helyek zsufolva voltak előkelő aradi ügyvédekkel.

A tárgyaláson elsősorban a két keresetet olvasták föl. Mind a két keresetet az Aradi Első Takarékpénztár február havi közgyűlésének annak ismeretes határozata ellen adták be, hogy az intézet érdekközösségbe lép a Magyar Általános Hitelbankkal és a budapesti nagybank átvesz 1 millió 800.000 korona értékben Aradi Első Takarékpénztár részvényt. A részvényesek kisebbségének nevében még ott a közgyűlésen felszólalt eme határozat ellen Tagányi Sándor dr. és a határozat ellen ugyanazokkal érvelt, amely érveket a törvényszék előtt beadott keresetében későbbben fölhozott. A közgyűlésen Tagányi dr. szavaira Adyer Andor, az igazgatóság tagja reflektált és a közgyűlés előtt bebizonyította, hogy Tagányi dr. észrevételei nem fedik a tényeket.

Felperesek panasza.

A mai tárgyaláson felolvasott keresetek a következőket hozzák fel az ismeretes közgyűlési határozat ellen:

Mindenekelőtt azt kifogásolják, hogy maga a közgyűlés nem volt szabályszerűen megtartva majd pedig a közgyűlés határozatainak megsemmisítését kérik a következők alapján: 1. Az alapszabályok 22. §-ának rendelkezésével a közgyűlésen olyan egyének is részt vettek, akik talán nem is részvényesek, de mindenesetre olyanok, akik részvényeiket letétbe nem helyezték. 2. A közgyűlési jegyzőkönyvről nem állapítható meg, hogy a közgyűlésen hány részvényes vett részt. Az elnök 96 részvényesnek jelenlétét állapította meg, 1773 szavazattal, a jegyzőkönyv szerint 2036 szavazatot képviselő részvényes volt jelen. Az alapszabályok 25. §-a az alaptőke felemelését tárgyaló közgyűlésen a szavazatok kétharmadrészét képviselő részvényesek jelenlétét kívánja. Ennyi pedig felperesek szerint semmiesetre sem volt jelen. 3. Az alapszabályok 18. §-a szerint a közgyűlésen meg nem jelent részvényest csak részvényes képviselheti, ennek dacára a közgyűlésen olyan megjelentek is képviseltek részvényeseket, akik részvényt nem bírnak, sőt ezek még szavazati jogot is gyakoroltak. 4. A közgyűlési jegyzőkönyv szerint a szavazás megejtésekor az elnök 5 részvényes kívánságára titkos szavazást rendelt el, holott az alapszabályok 24. §-a szerint ez csakis választás esetén rendelhető el. Így tehát az elnöki rendelkezés felperesek szerint alapszabályellenes volt. 5. A közgyűlésen nem volt jelen a szavazatok kétharmadrészét képviselő részvényesek összesége és így az alapszabályok 25. §-a szerint ez a közgyűlés a részvénytőke emelés felett nem is határozhatott. 6. A közgyűlési jegyzőkönyv nem tartalmazza azok neveit, akik a szavazásban résztvettek és így sem az nem ellenőrizhető, hogy tényleg hányan szavaztak az indít

vány mellett és hányan ellene, sem pedig nem lehet ellenőrizni azt, hogy vajjon szavazásra jogosult részvényesek vettek-e részt a szavazásban. 7. A közgyűlési meghívó nem tartalmazott kellő adatokat arra, hogy a részvényesek tájékozódva lehettek volna afelől, hogy a részvénytőke felemelés mily módon fog történni és hogy az alapszabályokat mily módon fogják megváltoztatni. Így a részvényesek nem tájékozódhattak afelől, hogy jogaiknak milyen sérelmére van kilátás és így arra sem gondolhattak, hogy jogaiknak megvédésre van szükség, tehát nyugodtan távolmaradtak a közgyűléstől. Most — mondják a felperesek — hogy látjuk jogaink mennyire megvannak sértve, ez ellen kénytelenek vagyunk óvást emelni. Miután eddig mindig úgy történt a részvénytőke-emelés, hogy a részvényesek a régi tulajdonosoknak adták át, ennél fogva joggal feltételezhettük, hogy most is úgy fog történni.

Ezen az alaki kifogásokon kívül még érdemi kifogásokat hoznak fel felperesek a közgyűlési határozatok ellen. Mindenekelőtt megtámadják a vagyonmérleget azért, mert szerintük kétségtelen, hogy a részvényesek elhatározását döntőleg befolyásolta az a körülmény, hogy részvényeik belértékét a mérleg adatai alapján állapították meg, holott a mérleg nem hű képe a társaság vagyoni helyzetének és azt nem a törvénynek 199. §-ában kötelezőleg előírt szabályok alapján állították össze. 2. A közgyűlési jegyzőkönyv 3. szám alatt nozott határozata ellenkezik a törvénnyel, mert a törvény 150. §-a értelmében csakis az esetben lehet a részvényeseken kívül állókat a társaság részéről előnyben részesíteni, ha a tervezetben ezen előny nyújtás bentfoglaltatik. Minthogy a tervezetben erről szó sincs, nem lehetett volna az ujonnan kibocsátandó részvényeket a részvényeseken kívül másnak felajánlani. 3. Megsemmisítendő az alapszabályok módosítását kimondó közgyűlési határozat felperesek szerint végül azért, mert a törvény 155. §-a szerint csakis a merleg szerinti nyereség osztható fel a részvényesek között. Ennek dacára az alapszabályok 13. §-át a közgyűlés akként módosította, hogy a részvénytőke 5 százalékos kamatai a tartalékalapból egészíthetők ki.

Mindezeknek alapján felperesek kérik az Aradi Első Takarékpénztár február havi közgyűlésének határozatait megsemmisíteni.

A pénztézet védelme.

A felperesek képviselőiknek előterjesztése után a mai tárgyaláson a takarékpénztár képviseletében Nagy Sándor dr. szólalt fel hosszasan. Precíz, mindenre kiterjedő nagy beszédben szakszerűen, éles logikával döntötte halomba felpereseknek a keresetben felhozott összes indokait. Nagy Sándor dr. több órás beszédjéből a következőket közöljük:

Mindenekelőtt azt mutatta ki az alperesi képviselő, mennyire előnyös az Aradi Első Takarékpénztárra és részvényesekre a Magyar Általános Hitelbankkal létesített kapcsolat, mert ezáltal a legtökegazdagabb pénztézet lépett összeköttetésbe az Aradi Első Takarékpénztárral, mely nemcsak korlátlanul fog a béke utáni pénzügyi akciókban tőke felett rendelkezni, hanem élvezni fogja a nagy összeköttetéseket és az állami emissziókban való részesedések előnyeit. Magának a kapcsolatnak létrehozatala pedig a legelőnyösebb módon sikerült, amennyiben megóvatott az intézet tég-

getlensége, mert hiszen a Hitelbank a 11 tagu igazgatóságban 2 taggal szerepel, másfelől pedig az 1000 korona névértékű, 1525 korona piaci értékű és 1622 korona belértékű részvény 1800 korona kibocsátási évfolyammal lett a Hitelbank által átvéve.

Döntő érveléssel, sok helyütt humorosan cáfolta azon példákat, melyeket a kereset felhozott és amelyekről kimutatta, hogy azok nem gyökereznek a való életviszonyokban és a jelen kérdéssel nincsenek is összefüggésben. Reámutatott arra is, hogy természetesen a Hitelbankra is meg van a kapcsolat előnye, mely által a részvényvagyonban való részesedése arányig részt vesz a jövődó műveletekben, anélkül, hogy fiókot kellene létesíteni nagy rezssivel és berendezéssel.

Ezek után rátért a kereset egyes pontjainak megcáfolására és mindenek előtt a törvényből, az elméletből és a megállapodott joggyakorlatból mutatta ki, hogy a határozatok csakis törvény, vagy alapszabályellenesség szempontjából lettek volna megtámadhatók, pedig ilyenek nem fordultak elő.

Bebizonyította, hogy minden részvényesnek a közgyűlésen, mely különben is nyilvános, megjelenési, felszólalási és indítványozási joga van és csakis a szavazáshoz szükséges a részvénynek kellő időben történt letétele. Az alapszabályok 25. §-ának rendelkezései szerint a közgyűlés kétséget kizáróan határozatképes volt és a határozatot a megkívánt minősített többséggel, sőt impozáns tularányban hozták. Közokiratokkal cáfolta meg azt az állítást, mint ha egyetlenegy ember is szavazott volna, aki részvényeit nem tette le, avagy kélden meghatalmazva ne lett volna. Vitán felül áll az is, hogy a közgyűlési jegyzőkönyv, melynek valódiságát felperes is elismerte, teljes hűséggel tárja fel a közgyűlés lefolyását és mindazokat a dolgokat, melyek a törvény szerint a jegyzőkönyvbe felveendőek.

Utalt arra, hogy a Hitelbank már be is fizette kamatostul az 1800 darab részvény árát és így minden kifogás, melyet felperes ezen határozatra nézve előadott, alaptalan és tárgytalan is. Nem áll meg az a felperesi kifogás sem, mely szerint nem lehetne az osztalékot a tartalékalapból a részvénytőke 5%-os kamatai erejéig kiegészíteni, ha a tiszta nyereségből annyi ki nem kerül. A törvény ugyanis csak az alaptőkét védi, a tartalékalap ilyen célra nemcsak igénybe vehető, de furcsa és igazságtalan dolog volna, ha a nyolc millió tartalékkal rendelkező Aradi Első Takarékpénztár részvényesei a részvénytőkének még 5%-át sem kapnák osztalékul. Sok intézetnek alapszabályait bemutatta annak igazolására, hogy ilyen rendelkezések felvétele általános gyakorlat. Reámutatott arra, hogy a vezérigazgató más intézeteknél is tagja az igazgatóságnak, amire szükség is van, hiszen a vezérigazgató hajtja végre a műveleteket és így kell, hogy az igazgatósági üléseken is hozzászólási és szavazati joggal birjon. Különben is felperes, ki évek óta részvényes, részvényének megszerzésekor ezen körülményt tudta és így a Kuria gyakorlata szerint többé kifogás tárgyává nem is teheti azt, hogy a vezérigazgató alapszabállyal az igazgatóságba delegálva van.

Sorra következett ezután a második kereset, melyet Martos Ferenc budapesti lakos nyújtott be és amely külön még a közgyűlési meghívó hiányosságát és a mérlegelés helytelenségét tette per tárgyává. Nagy Sándor dr. hivatkozott arra, hogy a törvény szerint a meghívóba csak a közgyűlés tárgyai teendők ki, de a jelen esetben még az előterjesztendő javaslatot is lényegileg közölték, amellott a legnagyobb nyilvánossággal helybeli és fővárosi lapok előad-

leg tárgyalták a transzaksiót, tárgyalta az igazgató választmány is és így felperesnek az a panasz, mintha kellő tájékoztatást nem szerezhettek volna, alaptalan. A vagyommérleget illetőleg utalt arra és számos intézet igazgatósági jelentésével bizonyította, hogy óvatos és becsületes bankpolitika mellett ingatlanokat és árhullámzásnak alávetett értékpapírokat a lehető legrealisabb értékben szabad csak felvenni, annival is inkább, mivel a törvény is csak felsőértékhatárokat állapít meg. Helytelen volna nem realizált ingatlanokat magasra értékelve, ebből az osztalék nagyságát növelni. Bebizonyította általános pénzügyi gyakorlattal, hogy az ingóságok, melyek kamatot természetesen nem hoznak, rendszerint a mérlegben leírva vannak, vagy a legkisebb nominális értékkel, például egy koronával vannak a mérlegbe felvéve. A hátralékos kamatoknak nem túlzott összegben való felvétele is a mérleg realitását mutatja, miután annyi embernek hadbavonulása mellett csakis ez lehetett helyes mérlegpolitika. Az átruházott jelzálogkölesönök és visszleszámitott váltók után előfizetett kamatok más intézetek vagyommérlegében sem szerepelnek, a lombard hadikölesönök utáni kamatok pedig utólag íratnak hozzá.

Itelethozatal június 5-én.

A több, mint két óras hatalmas beszédre Köpf János dr. felperesi képviselő reflektált részletesen elejtve keresetének néhány pontját, a többiekben ragaszkodott kereseti kérelméhez. A bíróság ezek után kihirdette, hogy június hó 5-én hozza meg a határozatot.

Ongyilkos tüzérfőhadnagy.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ma reggel, valamivel nyolc óra után a Kossuth Lajos utca 49. számú házban egy tüzérfőhadnagy öngyilkosságot követett el és röviddel később meghalt, anélkül, hogy bárki is tudna róla, hogy mi vitte a végzetes elhatározásra. Az öngyilkos Tomicsis Károly, az ől-ik honvéd hegyi ágyus ezred főhadnagya volt. E hó elején jött Aradra és a Kossuth Lajos-utca 49. sz. házban bérelt ki butorozott szobát. A házbeli nem igen ismerték a 25 év körüli katonatisztet, mert senkivel nem érintkezett s csak nagyon ritkán látták otthon. A múlt hét péntekén Bécsbe utazott s onnan pünkösd hétfőjén tért vissza. Azóta nem is látták. Ma reggel egy tisztvárosa volt nála rövid ideig látogatóban s ennek távozása után követte el az öngyilkosságot.

Háziaszonya nyolc óra tájban tompa revolverdörrenést hallott a szobából, ahova erre többen besiettek. A főhadnagy átlőtt fejével fetrengött ágyában, melyet előntött a vér. Az esetről telefonon értesítették a rendőrséget, honnan Vidéki Gusztáv ügyeletes rendőrtiszt ment ki az öngyilkoshoz, akit azonban már nem lehetett kihallgatni, mert eszméletlen állapotban agonizált. A közben értesített térparancsnokság részéről Institoris Ferenc katonai rendőrhadnagy és Kiss Dávid dr. orvos érkeztek ki az öngyilkoshoz. A bizottság megállapította, hogy a főhadnagy jobb halántékon lötte magát és a golyó teljesen szétroncsolta agyát. Az öngyilkos főhadnagy akkor még élt, de egy órai kínos vergődés után meghalt. A katonai bizottság a holttestet kiszállíttatta a huszárlaktanyában levő katonai kórház halottas házába. Írást, vagy levelet nem hagyott hátra az öngyilkos. A katonai hatóság azonnal széleskörű nyomozást rendelt el annak megállapítása érdekében, hogy a fiatal katonatiszt miért követte el az öngyilkosságot.

Politikai korzó.

— József főherceg nyilatkozata. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: A politikai korzó ma délben rendkívül éiénk volt, a törzsvendégeken kívül megjelentek Batthyány Tivadar gróf, Beck Lajos, Huszár Károly és Somsich Tihamér gróf. A munkapárton kívül is számos politikai kapacitásnak az a véleménye, hogy Andrássy Gyula grófnak miniszterelnöki kinevezése már szinte bizonyosra vehető. Az ő kabinetjében Návay Lajos lesz a belügyi tárca vezetője. Návay, mint belügyminiszter az összes politikai árnyalatok bizalmát bírja, elsősorban a Károlyi-pártét, amely az ő személyében látna garanciát arra vonatkozólag, hogy a Ház elé kerülő választójogi tervezet valóban demokratikus lesz. A honvédelmi tárca Szurmay Sándor altábornagy kezében fog maradni, akinek Bolgár Ferenc volt honvédelmi miniszter lenne a politikai államtitkára. A Károlyi-párt körében egyébként szintén igen bizakodó a hangulat, mert azt állítják, hogy Andrássy Gyula gróf akár akarja, akár nem, kénytelen lesz a széles választói jogot megcsinálni, mert a király határozottan akarja. A király választójoga több, mint amilyent valaha is bármilyen kormány a Ház elé akart vinni.

József főherceg egy előkelő politikusnak, akit legutóbb kihallgatáson fogadott magánál, a következőket mondotta:

A politikai helyzet megoldására csakis az esetben vállalkozom, ha megvagyok győződve arról, hogy e

megbízatom a magyarságnak hasznára van. Ha oly jelek mutatkoznak, amelyek arra engednek következtetni, hogy a magyarság ügyére veszedelnessé válik, nyomban visszavonulok és visszaadom megbízatomat.

Mindazok a politikusok, akik őfenségével érintkeztek, csodálkozással és elragadtatva beszélnek a főherceg páratlan tájékozottságáról, tiszta és éles logikájáról, valamint inkarnátus magyar érzelmeiről. Az egyhangú vélemény, hogy a homo regius szerepére nincsen alkalmasabb egyéniség József főhercegnél.

Bécsből telefonálja: József főherceg a Neues Wiener Tageblatt szerkesztőségének 27-én a következő táviratot küldötte:

— Megvagyok róla győződve, hogy legkegyelmesebb királyunk böles uralkodása mellett hamar bekövetkezik az aktuális politikai kérdéseknek jó és böles, kedvező megoldása. Ma este a frontra, állomáshelyemhez utazom. József főherceg vezérezredes.

Budapestről telefonálja tudósítónk Kürthy Lajos báró az Aradi Közlöny munkatársának kijelentette, hogy a lemondását fölajánlotta, azonban az új kormány kinevezéséig még kötelességszerűen intézi az ügyeket. Az új tervéről szóló intézkedéseket június 1-én tárgyalni fogják. A gabonárák megállapításáról természetesen mindaddig nem lehet szó, míg a termésről nem kapnak tiszta képet.

Békényi Arisztid a szervezési szabályzatról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A városi szervezési szabályrendelet tervezetről írott és az Aradi Közlöny vasárnapi számában megjelent cikkre a szervezet készítője, Békényi Arisztid árvaszéki úrnök a következő megjegyzéseket tette és azok közlésére kérte fel az Aradi Közlöny szerkesztőségét:

— Elismerem, hogy a tervezet már a mai igényeknek sem felel meg mindenben, kiegészítésre szorul s azt is elismerem, hogy a mai idő nem alkalmas a tárgyalásra, de ennek sem én, sem a polgármester nem vagyunk okai, hanem oka a hosszan tartó világháború, mely nemcsak sarkaiban rázta meg az egész világot, de leforgatott mindent és olyan új szükségleteket tárt fel, melyeket ki kell elégiteni. Az én tervezetem a háború előtt készült akkor, amikor senkinek sem volt sejtése sem a világfelfordulásról s ha akárhány hivatal, akárhány bizottság dolgozott volna azon a tervezeten, annak sem jutott volna eszébe az, amit a világháború eminens érdeként felvetett. *De nem alkalmas az idő ma sem a szervezésre, mert még ma sem alakult ki minden, esetleg nagyobb pótlásokra lesz szükség, a tisztviselői illetmények pedig most jönnek rendezés alá, annak megtörténtéig a szervezés csak fél munka lehet.*

Részletekbe nem bocsátkozom, mert az egész tervezet részletes ismertetése, tárgyalása egy újságcikk keretében lehetetlen, csak annyit jegyzek meg, hogy a műszaki osztály szervezése teljesen felesleg, kellően meg van az szervezve a mérnöki hivatalban, a szociális ügyosztály önálló szervezése akként, hogy az minden szociális intézményt felöleljen, minden szociális kérdéssel foglalkozzék, szinte lehetetlen és a közérdek hátrányára lesz, mert ma is minden ügyosztály foglalkozik szociális intézményekkel, mindnek a népjólét előmozdítása a főtevékenysége s a munka megosztás alapján a több osztályvezető a hatáskörébe tartozó kevesebb szociális kérdéssel minden esetben behatóbb, több szakértelemmel foglalkozhat, mint a

mennyit egy osztályvezető az összes szociális ügyekkel szemben kifejthet.

Ma legfontosabb a közéletmezés, a piac részére termények biztosítása árszabályozás, ruha, cipő szükséglet s a lakás lehetőségek biztosítása. Ezek a legfontosabb szociális igények s ezek mellett háttérbe szorul minden más. Ezek pedig természetüknél fogva csak a gazdasági ügyosztály hatáskörébe utalhatók, ennél fogva a cél nem lehet önálló ügyosztály szervezése, hanem a gazdasági ügyosztály lehető megteremtése, a nem gazdasági munkától — mint az illetőség, kórház ügy, építkezés stb. — a gazdasági tanácsnoknak felszabadítása a sablon munkától, hogy ideje és munkaideje legyen a fontos ügyekkel foglalkozni. Itt valószínűleg felmerül a szüksége annak is, hogy a város belterjes magán gazdaságot is üzzön s ehhez szükséges lesz új gazdasági állás szervezése, melyet szakképzett — akademikus képzettséggel és gyakorlattal bíró gazda töltsön be. *Itt hiányos az én tervezetem és kiegészítést igényel, ellenben az előbbi célt — a tehermentesítést, — megoldja a katonai és illetőségi ügyosztály szervezésével, melyet a városnak akkor is meg kell csinálnia, ha most a világháború borzalmi közepette nagy ellen-szenvvel viseltetik is minden iránt, ami katonai célt szolgál s ami a háborúval szoros kapcsolatban van, mert a háború után a katonai ügyosztályra fontosabb feladatok várnak, mint amelyeket eddig kellett megoldania, a szervezését maga a kormányhatóság fogja sürgetni. — Az illetőségi és kórház ügyeknek pedig a katonai ügyekkel egyesítése célszerű, de szükséges is, mert a rendőrség államosítása esetén mindazt, amit ma a rendőrség végez az illetőségi és kórház ügyekben, — valamely tanácsai ügyosztálynak kell végeznie.*

Az új adótörvények már nagyrészt életbe léptek. Megállapítható, hogy kevesebb munkát igényelnek, mint amennyire a törvényhatóság számított akkor, midőn négy évvel ezelőtt a városi adóhivatalt elvben szervezte s miután a tervezeten azt az elvben megtörtént szervezést vette át, az adóhivatal kerületeinek és tisztviselőinek száma feltétlenül redukálendő lesz. A számvevőség szervezése előkelő a tervezetben; szakit a jelenlegi díjrendszerről, de még a segédtiszteket — kezelőket is

kiküszöböl a könyvvezetésből és minden főkönyvhöz szakképzett számvevőt, vagy számvisztet biztosít.

Egyébként nyugodtan merem állítani, hogy a tervezetem készítésénél arra törekedtem, hogy alapos és gyors közigazgatási tevékenységet biztosítsak a várost tulságos anyagi megterhelés ne érje, de azzal is tisztában voltam, hogy az egész vonalon személyzet redukcióval pénz nélkül szervezni nem lehet. A függő kérdéseket többé kevésbé megoldottam, emberi számítás szerint előre is gondoskodtam az igények kielégítéséről, de azért nem állítom, hogy tőkéletes munkát végeztem s csak az nyugtat

meg, hogy évtizedek óta, de legalább is 15 éve folytonosan szerveznek ennyire sohasem jutottak még, hogy konkrét tárgyalási alap álljon rendelkezésre, melyből természetesen a bizottságok retortáin keresztül a közgyűlés többsége fogja az akaratának megfelelő formában megalkotni az új hatósági szervezetet.

A tervezetem tárgyalásra feltétlenül alkalmas, csak az idő nem egészen alkalmas hozzá s ezt magam is hangoztattam a bizottsági ülésen. Önálló a tervezetem, az aradi igényekhez van szabva, nem idegen szabályrendeletek másolata, sem a 45 éves szervezések összefércelt valamija.

vetett biztos hitünket. A heverő tőkék ellenségei az országnak, mert csak a dolgozó tőke képvisel értéket. Már pedig a hadikölcsön mindnyájunk leghőbb vágyán és boldogságán van hivatva munkálkodni. Ne maradjon ki tehát senki az aláírási helyek felé vezető sorból, hiszen mindenki tudja, hogy a hadikölcsönt csak mi adhatjuk össze, nincs kire számítanunk. Ha a hadikölcsön ügyét sikerrel visszük diadalra, akkor ellenségeink minden erőlködése hiábavalónak fog bizonyulni.

Az aradi pénzügyetekenél ma a következő jegyzések történtek:

Az Aradi Ipar- és Népbanknál: Dr. Metzger Márton 3000, Striffler Ferencné 1000, Hercz Eszti 1000, özv. Szabó Istvánné 500, kisebb jegyzések 4200, összes eddigi jegyzés 918,100 korona.

A Viktoria Takarékpénztárnál ma 3000, eddig összesen 720,000 korona jegyzés történt.

Az Aradi Polgári Takarékpénztárnál N. N. 5000, Rozsnyai Etelka 2000 koronát jegyzett.

Az Aradi Központi Takarékpénztárnál ma 76,800 koronát jegyeztek. És pedig: dr. Grosz Endre 20,000, Back Judit 10,000, Vajdits György 10,000, Seidner Sándor 5000, Kohn Mórné 5000, L. M. 5000, S. J. 5000, egyéb jegyzés 16,800, összes jegyzés eddig: 812,600 korona.

Az Adriai Biztosító Társulat bevezette a hadikölcsönrel kapcsolatos életbiztosításokat, miáltal az életbiztosítás olcsóbb, mert a kedvezményezett ugyanazért a díjért a biztosított összeget túlhaladó ellenértéket kap, a honpolgári kötelezettségének kevésbé terhelő teljesítése mellett a családról való gondoskodást teljes mértékben lehetővé teszi és módot nyújt a hadbavonultaknak is ezen kedvezményt igénybe venni, mert a biztosítást minden pótfizetés nélkül a hadbavonultakra is kiterjeszti. A biztosítás módjára vonatkozó további részletek megtudhatók az Adriai biztosító társulat aradi vezérigénységénél, József főherceg-ut 3.

Kétszer nősült aradmegyei kivándorló.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Még pár esztendővel a háboru kitérése előtt Zsurzs Emánuel, peleskefalvai földműves, aki itthon Zsurzs Rozáliának hites ura volt, Amerikába vándorolt ki. Az Egyesült Államokban bányákban és vasműveknél dolgozott, szorgalmas volt, szép pénzt keresett, de mind keservebben kezdte tapasztalni azt a bibliai igazságot önmagán, hogy nem jó az embernek egyedül lenni. Körülnézett hát a munkásnők között, akik a munkahelyeken körülvették és egy szép magyar leány tetszett meg neki különösképen, névszerint Bányai Julia. Ez a szép magyar leány azonban amilyen szép, annyi erényes is volt és csak törvényes alapon mutatkozott hajlandónak a Zsurzs Emánuelé lenni. A szerelmes peleskefalvai román erre, eltagadva azt, hogy ő itthon Magyarországon már nős ember, az amerikai törvények szerint házasságot kötött Bányai Juliával. Boldogan éltek, vagy talán nem is olyan boldogan, tény az, hogy az 1914-ik vészes esztendő elején Zsurzs Emánuel nagyon betegnek érezte magát, hatalmas honvágy is fogta el és főleg az új, amerikai menyecske mellől hazakivándorolt az itthoni, régi hűségese feleségéhez. Ott hagyta tehát Bányai Juliát és egy szép napon hazahajózott Magyarországra, Peleskefalvára jött és itt, mintha mi sem történt volna, újból fölvetette a megszakított házastársi viszonyt magyar törvények szerint való hűségese oldalbor-dájával.

Hogy-hogy nem azonban, miután minden kitudódik egyszer, a dologból bánügy lett, amelyet ma tárgyalt az aradi királyi törvényszék büntető tanácsa, Bittó József táblabíró elnöklésével. Zsurzs Emánuel a tárgyaláson azt adta elő védekezésül, amit fentebb már elmondottunk, hogy tudnillik nagyon szerette és

Éhség- és békesztrájk Párisban.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Berlin. Párisban szombaton 40.000 sztrájkoló munkásnő tüntetett. A mozgalomnak politikai demonstráció jellege volt. A rendőrséggel a tüntetők szembeszállottak, sok letartóztatás történt. A sajtó egyhangulag megállapítja, hogy a mozgalomnak a háboru hosszú tartama és az élelmiszerinség szolgált okául. A sztrájkmozgalom az ünnepek alatt növekedett, 23-25 ezer nő pénteken és szombaton egész napon át sztrájkolt. A bankok alkalmazottai tüntettek a szabónőkkel együtt. 36 divatruház Párisban zárva van, valamint egyenruhazállító és hadfőlszerelési műhelyek is. Attól tartanak, hogy a sztrájk kiterjed a Gyoni egyenruhagyárra is. A 20.000 munkásnővel együtt a háziasszonyok is tüntető fölvonulásban járják be Páris boulevardjait és zajosan drágasági pótlékot követelnek.

Berlin. Genfből jelentik: Párisban és a francia vidék egyes helyein a sztrájkmozgalom

mindinkább növekszik. A pünkösd előtti napon Párisban 30000 munkás sztrájkolt, számuk azóta kétszer annyira emelkedett. Sok kereskedő kénytelen volt üzlethelyiségét lezárni.

Páris. Az Havas ügynökség jelenti: A francia szociálista-párt nemzeti tanácsa egyhangulag a következő határozati javaslatot fogadta el: A nemzeti tanács előtt fekszik egyrészt a stockholmi összejövetelre való meghívás, másrésztől Cochín és Moutet elvtársak fölszólalása, hogy az orosz forradalom hatása alatt nemzetközi konferenciát hozunk létre. A nemzeti tanács szerint ez kívánatos és a nemzeti tanács az összes e célra irányuló kezdeményezésekhez örömmel fog csatlakozni. A nemzeti tanács lelkéből kívánja a nemzetközi összejövetelt, egyúttal pedig elhatározza, hogy küldöttséget küld ki Stockholmba. A nemzeti tanács egyúttal egy előkészítő-bizottságot küld ki, mely arra van hivatva, hogy előkészítse a békének azokat az alapelveit, amelyeket Oroszországnak forradalmi és szociálista kormánya felállított.

Aradi diákkisasszony öngyilkos kísérlete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Vizsgák előtt a tulideges és érzékeny diákok lelkét egy különös betegség lepi meg: visszatartatlan rettegés az évről vizsgálatoktól. Ez a betegség eléggé veszedelmes, mert a rettegő ifju lelkek nem rendelkezvén a szükséges életismeretekkel, felizgatott képzeletükkel tulzottan itélik meg helyzetüket s ennek a következménye rendszeren elhamarkodott és szomorú események felidézése. Ilyenkor vizsgák előtt szoktak elhamarkodott, ideges ifju emberek fegyvert emelni maguk ellen, vagy legjobb esetben ilyenkor szokták bucsu nélkül elhagyni a szülői házat, hogy aztán oda később bűnbánólag térjenek meg, miután szüleiknek annyi keserűséget és fájdalmat okoztak.

Igen szomorúan induló esemény történt ma az aradi női felső kereskedelmi iskolában, melynek egyik növendéke Sz. A. öngyilkosságot akart megkísérelni a vizsgától való félelmében. Egyik professzora megdorgálta a tulizgatott idegzetű leányt, ki ekkor attól való félelmében, hogy ezek után az iskolai bukás elkerülhetetlen, a Marosba akarta vetni magát. A paron álló katonák figyelmessé lettek az idegesen futkosó, meg-megálló leányra, kinek minden mozdulata elárulta kétségbeesett szándékát és éppen abban a pillanatban tutottak hozzá és fogták meg, midőn egy merész lendülettel akarta magát belevetni a rohanó folyó vizébe. A két katona a rendőrségre vitte a leányt, a hol kihallgatták s szüleiket értesítették. s lelkére beszélve megígértették veie, hogy sötét szándékáról le fog mondani.

A rendőrségen a leány vallomásából ki-tűnt, hogy szándékát előre elhatározta, amennyiben már előtte való nap elküldött egy levelet az intézet egyik tanárnoéjéhez s e levélben bocsánatot kért szeretett kisasszonyától elkövetendő cselekedetéért s tettének okául a vizsgáktól való félelmét jelölte meg.

Szent ízlet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Jól véssé eszébe mindenki, hogy a világtörténelem egyik legnagyobb eseményét éljük mi most át. Minden egyéni érdek eltörpül ahhoz az óriási célhoz képest, melyet ez a reánk erőszakolt világtusa tüzött elénk. Bár csak a vérebe menne át az emberiségnek az a tudat, hogy ma mindnyájan a világtörténelem katonái vagyunk a fronton és a front mögött, mert mindnyájunk legszentebb kötelessége minden eszközzel, az utolsó lehelletig szolgálni a hazát és segíteni a nemzetet nagy céljának elérésében.

Bizonyos, hogy a végső győzelem elérésére a leghatalmasabb eszközök egyike a hadikölcsönben rejlt óriási erő, mely foglalhatja minden hatalomnak, amelyet polgárok az állam kezébe adhatnak. Mindnyájunk agyába be kell idegződnie annak a gondolatnak, hogy a hadikölcsönt össze kell hordani apró, nagy és legnagyobb összegekből, mert ez az alapföltétele a háboru sikeres befejezésének.

Anyagi javak még soha ilyen szent cél szolgálatába nem szegődtek, ily nagy és nemes vállalkozásban nem vettek részt. Egy világ békéjének megteremtése az a hatalmas vállalkozás, melyre a hadikölcsön szükséges. Nem lemondásról és nem áldozatról van szó, hanem a nemzet szent és biztos üzletéről, melynek mérhetetlen hasznában és áldásaiban mindenki egykék fog részesedni.

A hadikölcsön sikerén kell most megmutatni erőnket, kitartásunkat és a győzelemben

LEGUJABB.

Érkezett reggel 2 órakor.

Amerika a központiak blokádja mellett.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung newyorki távirata szerint az Egyesült-Államok kormánya és az angol minisztérium között a tárgyalások bizonyos befejezésre jutottak. Nem formális szerződést ugyan, de megállapodást kötöttek arra nézve, hogy Wilson beleegyezik abba, hogy a központi hatalmakat teljesen elzárják. Ragaszkodnak az európai semlegesek részére felállítandó racionaláshoz. Amerika igyekszik a hajóépítkezésekkel és a legszélső hatalmát kifejti, hogy lefoglalja a német hajókat, amelyeket Franciaországnak, Olaszországnak, Oroszországnak fog rendelkezésére bocsátani.

Hága: Hoerpstner tábornok, a német légi flotta parancsnoka, aki most kapott a német légi flotta ezredik sikereiért magas kitüntetést, egy hollandi lap tudósítójának azt mondta, hogy épen most jött haza inspekciós utjáról és pedig a legjobb véleményekkel. Általában a katonai helyzet kedvező Németországra nézve. A nyugati front teljességgel áttörhetetlen, keleten ugyanez a helyzet. Ami a léghajózást illeti, itt az ellenség bár számbelileg túlsúlyban van, a német ügyesség és halálmegevetés kiegyenlíti a számokat.

Pétervár. A Pétervári Távirati Ügynökség jelenti: Beresovszka asszony akit az orosz forradalom nagyanyjának neveznek Simferopolba érkezett, ahol beszédet intézett a csapatokhoz. Többek között a következőket mondta: Nekünk szövetségeseinkkel együtt előre kell törni Vilmos császár csapatai ellen. Meg kell mutatnunk a világnak, hogy a forradalmi hadsereg, ha kell tud győzni, tud tiszteletet parancsolni és támogatja a népek szabadság törekvését.

London. A Reuter Ügynökség jelenti, hogy a pénteki légi támadás Falkesztomban okozott legnagyobb károkat. A halottak száma hatvanhat. Ennyi embert még nem öltek meg légi járművek.

Stockholm. A svéd hajóknak a keleti tengeren történt tömeges elsüllyesztése azt fogja előidézni, hogy Svédország és Finnország között megszüntetik a hajó forgalmat. Az összes utban levő hajókat, melyekkel táviratilag összeköttetésbe lehetett lépni, visszarendelték. A hajókon mezőgazdasági gépek és darabáruk voltak Oroszország számára.

Stockholm: A japán kormány minden áron meg akarja akadályozni az orosz-japán szerződés titkos pontjainak közzétételét. A szerződés 1915-ben van közzételve. A japán kormány attól tart, hogy a szerződés közzététele súlyosan kompromittálná a kormány politikáját. A kormány utasította a munició gyárat, hogy az Oroszországba való szállítást lehetőleg csökkentsék.

A Reichsrath megnyitása. Bécsből jelentik: Holnap nyitják meg a Reichsrátot. A német nemzeti pártok elhatározták, hogy csak akkor gyakorolnak a tárgyalások menetében befolyást, ha a cseh képviselők jeleneteket rögtönöznek. A német nemzeti szövetség elesett képviselőinek helyét babérkoszorúval és fekete vörös-arany szalaggal fogja megjelölni. — Bécsből jelentik: Ma délelőtt Clam-Martinic gróf elnöklésével több órás minisztertanács volt.

HIREK.

Aradon jártak a csendőrgyilkosok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Irtunk arról, hogy Szolnokon letartóztatták Lakatos János katonaszökevény cigányt, aki tagja annak a 4 tagú bandának, amely megölte Demeter csendőrtizedest s súlyosan megsebesítette Oláh csendőrparancsnokot. A letartóztatott cigányt ma Aradra hozták és kihallgatták. Vallomása így hangzik:

— Nekem semmi részem sem volt a gyilkosságban, mert a tett elkövetésekor a lovakat hajtottam. Azt hiszem, hogy a társaim csak a kocsin határozták el a gyilkosságot, amikor tudatára ébredtek annak, hogy mi vár reánk, mint katonaszökevényekre. Az egyik társam Demeterre vetette magát és ekkor a többiek is segítségére voltak. Miután a gyilkosságot társaim elkövették, Aradra jöttünk, innen pedig átmentünk Ujaradra, mert Temesvárra igyekeztünk. Temesvárra azért mentünk, hogy elolvassuk az újságokat, hogy vajjon miképpen tárgyalják a mi tettünket. El is olvastuk az aradi lapokat és Temesvárról több temesmegyei községbe szöktünk, ahol igen számos betörést követtünk el. A nálam levő gyémánt függőt is egy betörés alkalmával szereztem. Temesmegyéből Budapestre utaztunk. En elhatároztam, hogy tüzérmesternek öltözöm át és megfelelő egyenruházati cikkeket fogok vásárolni. Tüzérbuzt, lovaglós ostort és sarkantyut vettem is. Budapestről Krassó-Szörénymegyébe utaztunk, ahol szintén elkövettünk néhány betörést, innen pedig Szolnokra tettük át székhelyünket és engem Szolnokon elfogtak, míg társaim elmenekültek.

Lakatos János vallomásának az a része, hogy ő nem vett részt a gyilkosságban, nem felel meg a valóságnak. Tudvalevőleg Lakatost szembesítették a gyulai kórházban fekvő Oláh csendőrmesterrel, aki ráismert és kijelentette, hogy ez volt az az ember, aki karddal kétszer feléje sujtott.

— **A királyi pár első részvétele hangversenyen.** Bécsből jelentik: Julius 6-án az operában megtartandó nagy jótékonyélel koncerten a király és a királyné is megtognak jelenni, ezuttal először, trónralépésük óta.

— **Angolok vesztesége az arrasi csatában.** Berlinből jelentik: Az angolok május hó 20-ig az utolsó offenzívában 4940 tisztet veszítettek, mint-hogy 1 tiszt 40 embert jelent, az angolok veszteségei az arrasi csatában május 20-ig 200.000 emberre becsülhetők.

— **Kitüntetés egy volt ezredorvosnak.** Sturdza Márius dr., az aradi katonai járványkórház volt orvosfőnöke, ki kedves és szeretetreméltó egyéniségével Arad társadalmában kedves emlékeket hagyott maga után, a királyi kegy újabb megnyilatkozásának a részese lett. Ófelsége már két ízben tüntette ki a kiváló orvost a közegészség terén szerzett érdemeiért, most a koronás arany érdemkeresztet tűzte a mellére. Sturdza dr. jelenleg a fronton tölt be igen fontos megbízatást: ennek az eredménye ez a harmadik kitüntetés, mely aradi tisztelőinek őszinte örömet szerzett.

— **Éhséglázadás Lisszabonban.** Baseliából jelentik: Madridból jelentik, hogy Lisszabonban legutóbb ismét nagy lázongások voltak, amelyet a nagy élelmiszerhiány idézett elő. Utcai harcokban huszonötven meghaltak és mintegy kétszázötvenen megsebesültek. Háromszáz tüntetőt letartóztattak, akik között nyolcvan asszony van.

kívánta Bányai Juliát és kénytelen volt feleségül venni. Hogy ezzel bünt követ el, azt nem is tudta. Azt sem gondolta, hogy még egyszer vissza fog kerülni erre a szép Magyarországra, csak amikor beteg lett, fogta el olyan nagyon a honvágy a kies Peleskefalva iránt. Nagyon megható volt, amikor a mai főtárgyaláson fölolvasták Zsurzs Rozáliának — a vádlott első feleségének — a bírósághoz intézett levelét, amelyben kéri a tekintetes és nagyságos urakat, hogy ne ítélik el az ő urát, akivel boldogan él együtt és akinek amerikai bal lépését ő a maga részéről már régen megbocsátotta.

Bár a királyi ügyész kettős házasság büntette miatt emelt vádat Zsurzs Emánuel ellen, a törvényszék a mai főtárgyaláson csak kettős házasság vétségében mondotta ki őt vétkesnek és ezért a törvény megengedte lehető legenyhébb büntetéssel, egy hónapi fogházzal sujtotta. Miután az ítéletben úgy a vádlott, mint a vád képviselője megnyugodtak, az azonnal jogerőre is emelkedett.

El vagyunk készülve orosz-román támadásokra.

Berlin, május 29. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

A Wytschate hajlásban a tüzérharc tegnap fokozódott. A labassei csatornánál és egyes szakaszokon a Scarpe mindkét oldalán is élénk volt a tüzérségi harc. Az angolok felderítő előretörései több ponton meghiúsultak.

A német trónörökös hadcsoportja:

A nap folyamán általában csekély volt a harci tevékenység, a franciák éjszaka a Courtabise majornál és Vauclere malom mellett rajtaütéseket kíséreltek meg, amelyek hála árkaik éber védőseregének, meghiúsultak. A Champagnében, a Pöhl hegy keleti lejtőjén, új árkaik ellen előretörő francia támadást visszavertünk.

Albrecht württembergi herceg vezértábornagy hadcsoportja:

Lényeges esemény nem történt.

Keleti haretér:

A harci tevékenység az utóbbi napokban az arcvonal több szakaszán fokozódott. **Orosz-román támadásokra el vagyunk készülve.**

Macedóniai haretér:

A Cserna hajlásban feléledt a tüzérvétevényesség. A Vardar nyugati partján bolgár előőrsek több angol századot visszavertek. **Ludendorff**, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

IRODALOM ES MŰVESZET.

* **Hat országos hírd művész egy este.** Junius hó első felében oly kimagasló művészi eseményben lesz része az aradi közönségnek, amely páratlanul és egyedül áll. Egy estén egy hangverseny keretében fellép Aradon a kulturpalotában: *Sándor Erzsébet* kamaranékesnő, *Rozsa Lajos* az Operaház művésze, *Berger Károly* hegedűművész, *Dienzl Oszkár* zongoraművész, *Góth Sándor* és *Góthné Kertész Ella*, a Vígyszínház művészei. Ehhez a névsorhoz bővebb reklám nem is szükséges.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Amerika részvétele a háborúban.

London. Rotschild Lipót báró ma reggel meghalt.

Pétervár. A távirati ügynökség jelenti: A munkások és katonák tanácsa, az odesszai front aktív hadserege képviselőinek kongresszusa és egy kerületi munkás és parasztpárt határozati javaslatban üdvözölték az Internacionale tagjait, bajtársaikat, akik a munkástömegek nemzetközi testvériségének zászlaját kitűzték és ösztönzést adtak az általános béke megteremtésére, annexiók és hadisárpótlás nélkül, a népek önrendelkezési jogának alapján.

Rotterdam. A Rotterdamsche Courant jelenti Newyorkból: A World az Egyesült Allamokba küldött angliai misszió munkájáról írott szemléjében azt mondja, hogy megállapították Amerika és Anglia egységes föllépését Ausztria-Magyarország szét darabolására vonatkozólag. Erdélyt fogja Románia kapni, Bosznia-Hercegovinát Szerbia, Reggiót és Trientet pedig Olaszország. Azt hiszik, hogy ez a határozat Oroszországban nagy hatást fog kelteni.

Washington. A sajtóiroda hivatalos jelentésben összefoglalja, hogy az Egyesült-Allamok mit tett, amióta részt vesz a háborúban. Megállapítja, hogy létre hozta a kiválasztás útján való sorozás törvényét, amely végeredményben két millió embert fog kiállítani, a szövetségeseknek már hatszázötven millió dollárt előlegezett, az amerikai torpedóromboló flottilákat a buvárhajók működési területére küldötte, ahol most hatásosan együtt dolgoznak a szövetségesek

flottiláival, a tengerész katonák egy hadosztálya, kilenc utász ezred parancsot kapott, hogy Franciaországba induljanak, tízezer orvos és sok ápolónő megy An liába és Franciaországba, több ezer már el is indult. Augusztusban az amerikai önkéntes milícia eléri a négyszázezer főnyi teljes erejét. Egyes hadseregét közel 180.000 emberrel növelte meg a kormány a flotta legénységét megerősítette. Intézkedések történtek, hogy 3500 repülőgép készüljön és hatezer repülő kiképeztessék. Az iparos cégek az ország minden részében készüléket fejezték ki, hogy háborús munkát vállaljanak.

Amsterdam. Az Allgemeine Handelsbladed Pétervárról jelenti: Kerenszki hadügyminiszter proklamációt bocsátott ki, amelyben állást foglal a katonáknak az egyes vidéki kerületekben tartott felvonulása ellen és azt mondja, hogy ez az alig kivívott szabadságot veszélyezteti, azáltal, ha rablássá és gyújtogatássá fajulna. A Daily News szerint ezeket a felvonulásokat a monarchikus eszme hívei rendezték abban a reményben, hogy Oroszországban, — ha anarchiába jut, — ismét a monarchikus kormányforma kerül uralomra.

Stockholm. Orosz lapjelentések szerint Kerenszki hadügyminiszter Helsingforsban kijelentette, hogy londoni és a párisi orosz nagyköveteket visszahívják állásukból. A pétervári francia nagyköveti állás is más kezekbe kerül. Diplomáciai körökben ezt az orosz diplomáciának a forradalom előtti hagyományaival való szakítás jelének tartják. Új pétervári francia nagykövetül Briand nevét emlegetik.

— **Kitüntetések.** A király megparancsolta, hogy az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért *Emenet Antal* a 307. és *Bogáromy Zoltán* a 3. népfelkelő gyalogezrednél beosztott 2. honvédgyalogezredbeli hadnagyoknak a legfelsőbb dicséret elismerés — a kardok egyidejű adományozása mellett — tudtul adassék.

— **Előléptetések.** A király *Schreiber László*, *Pernye Altréd*, *Hochel Emil* és *Ganea Adrián* hadnagyokat a 33. gyalogezredben főhadnagyká nevezte ki.

— **Meghalt a szerelmi dráma áldozata.** Golobskin Teodor Fülöpnek, az Arad és Vidéke nyomdájában szerelmi felgerjedésben gyilkosságot és öngyilkosságot elkövetett orosz fogolynak áldozata, *Lukács Mariska* nyomdászleány, ma reggel 8 órakor a vármegyei kórházban a kapott sérülések következtében meghalt. Az orosz foglyot ma délután temették el a honvédhuszáraktanyai katonai kórház hallakamrájából. A rendőrség még most sem tudta megállapítani, hogy a gyilkolásra használt revolvert Golobskin hol szerezte.

— **Az öngyilkos tűzérőhadnagy.** Mint éjjel a rendőrségről értesülünk: A nyomozás eddig nem jutott pozitív adatok birtokába. De annyit megállapítottak, hogy a szerencsétlen katonatiszt életunjságából követte el tettet. Barátainak és ismerőseinek sokszor panaszkodott, hogy megunta az életét, állandóan rosszkedvű volt és azt is mondta, hogy buskomor és nem bánna, ha megválna a halál. (Tudósítás az Aradi Közlöny 6. oldalán).

— **Aradiak üdvözlötte a frontról.** Az alulírott aradi katonák az Aradi Közlöny útján Wolhyniából üdvözlötüket küldik hozzátartozóiknak, ismerőseiknek és barátaiknak. *Kreisz Lajos*, *Herzfeld Ignác*, *Nagy Kálmán*, *Barta Sándor* és *Vorgits Emil*.

— **Nincs zsidóüldözés Törökországban.** *Frankfurtból* jelenti: A Frankfurter Zeitung konstantinápolyi levelezője beszélgetést folytatott a török nagyrabbival az állítólagos palesztinai zsidóüldözésekről. A nagyrabbi fölmutatta a jaffai rabbi levelét, amely szerint Jaffa városát katonai okokból ki kellett üríteni, de nemcsak a zsidó lakosságot távolították el, hanem az összeseket. A lakosság tényleg sokat szenvedett, mivel kezdetben nem állottak rendelkezésre a kiürítéshez szükséges eszközök. A török kormány azonban mielőtt tudatára jött a ottani nyomornak, azonnal 100000 fontot küldött a lakosok helyzetének megkönnyebbitésére. A nagyrabbi kijelentette, hogy ezen lapok jelentései minden alapot nélkülöznek. A kormány és különösen a nagyvezér a legnagyobb jóindulattal vannak a zsidó lakosság iránt. Jeruzsálemet nem ürítették ki, de nem is fogják kiüríteni. A helyzet egyébként ma már olyan, hogy azok, akik akarnak visszatérhetnek Jaffába.

— **Névváltoztatások.** Kiskoru Slapák Emilia aradi születésű ugyanottani lakos családi nevének Sziklai névre, kiskoru Schobesberger Nándor aradi születésű ugyanottani lakos családi nevének Somogyi névre és kiskoru Vitzl Jakab aradi születésű ugyanottani lakos családi nevének Barna névre kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **Vezeny hajóállomás megnyitása.** A Magyar Királyi Folyam és Tengerhajózási R. T. igazgatósága közhírré teszi, hogy Vezeny hajóállomást folyó hó 27-ével a szolnok—csongrád—szegedi vonal állomásainak egymásközi forgalmában megnyitja. Az igazgatóság,

— **A lisztrejtegető.** *Tóth Józsefné* napszámosnő 238 kilogramm lisztet rejtegetett lakásán. Ennek ellenére a városnál bejelentette magát a liszttel való ellátatlanok közé s a hatóságától hónapokon keresztül kapta a lisztet. A rendőrség feljelentés folytán tudomást szerzett a dolgról, *Tóth Józsefné* ellen megindult az eljárás s *Weil Károly dr.* rendőri büntető bíró ma öt napi elzárásra és 20 korona pénzbüntetésre ítélte.

— **Öngyilkosság egy pofon miatt.** *Kolozsvárról* jelentik: *Dick Jakab* ismert kolozsvári kereskedő tizennyolc éves fia revolverrel föbelőtte magát. Beszállították a sebészeti klinikára ahol meghalt. Az öngyilkos fiatalember a múlt évben fejezte be tanulmányait a kolozsvári kereskedelmi akadémián, utána atyja üzletébe lépett, ahol szorgalmasan és nagy kedvvel dolgozott. *Dick József* öngyilkosságának oka az, hogy az üzletben egyik segéddel összeszólkézott és a szóváltás hevében azt arculütötte. Az apa erre hasonló fenyegetéssel illette fiát, akit ez annyira elkésértett, hogy kijelentette, hogy öngyilkos lesz. Fenyegetését be is váltotta.

— **Győztek a midinettek.** Genéből jelentik: A párisi midinettek sztrájkja véget ért és pedig a lányok teljes győzelmével, mert megkapták a követelt drágasági pótlékot és a szombat délutáni szünetet.

— **Jótekonycélú hangverseny.** A háziezred zenekara június hó 2-án, szombaton este 8 órakor a Városi kávéházban az aradi Vörös Hereszt Egyesület és a katonai temetőben felállítandó „Aradi hősök síremléke” alapja javára hangversenyt rendez. Belépti-díj 1 korona. Felülvezetések köszönettel fogadtatnak.

— **A Kőlcsey Egyesület választmánya** ma délután 5 órakor tartja meg ülését a kulturapalota könyvtárában. Az elnökség.

— **A legjobb légnyomásmosógép az Aerowash** fél 100 aliat 10% szappan meg a karitással dolgozik. Ara 24 korona. *Magvary Ferenc* Arad. 851

— **Cigaretta híveinek Ingusznál.** 3243

— **Mindenkinek érdekében áll Fischer Nagy áruházat** felkeresni a Szabadság-téren. Férfi és diák turista és apacs ingek nagy választékban, gyermek sockcsik 2 kor 5 korig. Leányka és fiu szalma kalapok 7 kor. 10 korig. Gyermek kocsik 50 kor. 300 korig. Legelőbb bevásárlási forrás Fischer Aruház a Szabadság-téren. 5

A VI. HADIKOLCSON eredmények nem szabad a korábbiak sikere mögött maradnia

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Az állatok kimélése.** A jelenlegi viszonyok között is nehezen fenntartható hasznos állatállományunk kimelésének a tapasztalat szerint egyik akadály az, hogy a polgári életben megfelelő számú kocsi és istállószemélyzet nem áll rendelkezésre s így a lovak hozzá nem értő gyermekek és asszonyok kezeire bízotnak, akik a lovakat kellő szakismeret híján hepehupás területeken való gyors hajítással, túlerheléssel, szükségtelen ostorozással, valamint azáltal is gyötrik és fárasztják felesleges módon, hogy nagy terhek huzása közben is rajtuk hagyták a takarót. Miután a hadiérdek, mint az országos létényesztés érdekei szempontjából teljes mértékben indokolt az országunk amugy is nagy mértékben megcsappant állománya további károkat ne szenvedjen, felhívom a lakosságot, hogy a tulajdonukban levő, vagy általuk használt lovakat a legnagyobb mértékben kiméeljék, különösen kiskoru alkalmazottakat e kiméletre állandóan figyelmeztessék, mert amennyiben tudomásomra jut, hogy bárki is, akár rosszakaratból, akár hanyagságból e rendelkezésnek eleget nem tesz, azt a szigorú büntetéssel fogom büntettetni. *Green Nándor* főkapitány.

MOZGOKEPSZINHAZ.

* **A tenger rojtelmel.** (Alwin Neuss detektív dráma az Urániában.) Az Alwin Neuss detektív képeket mindég lázas érdeklődéssel várja a közönség, mert meggyőződött arról, hogy ezekben a képekben mindég van valami különleges, valami olyan érdekesség, mellyel más film nem rendelkezik. A mai kép is bőven fogja részesíteni a közönséget ezekben a különleges képekben, sőt módot ad igazi látványosság szemléletére is. A tenger regtelmeiből veszi tárgyát a dráma, s így már maga az, hogy a tenger a mozik mindenkor legszebb felvételén szerepel, biztosíték arra, hogy minden tekintetben szép dolgot kapunk. Alwin Neuss, aki ezt a darabot írta és rendezte, sőt még a főszerepet is ő maga játssza, minden képében tanúságot tesz arról, hogy tökéletességgel és rendezői ügyességgel meg tudja találni azokat a jeleneteket, melyek helyes beállítással lekötik a közönség figyelmét. Véges-végig érdekes cselekmény pompás beállításban és a nagy német gyárnak már ismert pompás kiállításával kétségtelenül elsőrangúvá tesznek minden Neuss filmet. — *Dorrit Lumpol*, *Dorrit Weixler* legpajkosabb vigjátéka, legközelebb az Urániában.

* **Uj World-filmszenzáció az Apollóban.** Az Arany-sorozatával világhíressé vált World amerikai filmgyár legújabb nagy slágerét mutatja be szerdától kezdve az Apolló-színház. A „Labirint” a címe a legújabb nagystíliu amerikai filmnek. Az első pillanatban azt hinné az ember, hogy a téma a cím szövezerinti értelmébe kapcsolódik, hogy valami rejtelmes építkezési filmről lesz szó, az Alagut-féle filmek fajtájából. Táplálja ezt a hitet, hogy a híres amerikai World-gyárából került át hozzánk, már pedig Amerikában erős a hajlam az ilyen technikai filmek készítése iránt. Itt azonban az érzelmek labirintusát fejezi ki az egyszerű cím. Egy színigazgató zavaros érzésvilága vonul végig a dráma minden gondolatot és figyelmet lekötő eseményein. Társulatának egyik fiatal, szép művésznőjét akarja hatalmába keríteni s akkor se mond le vágyairól, amikor a leány előtt a csöndes boldogság kapuja megnyílik s egy lelkész feleségül veszi. Viharos események után a színigazgatót utóleri végzete s revolvergolyótól találva holtan terül el. A film osodálatraméltóan nagystíliu rendezésben kerül a közönség elé. Többek között egy vasúti katasztrófa játszódik le teljes borzalmasságában. A szenzációs World-drámán kívül az Isonzó-front nagy harcainak legújabb helyszíni felvételeit is bemutatja az Apolló-színház az új műsor keretében.

Jegyezzünk hadikölcsönt, mert ezzel hazafias kötelességet teljesítünk és fölös pénzünket jó kamatozással, feltétlen biztonsággal elhelyezhetjük.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétében:
Stauber József.

ARADI KÖZLÖNY

1917. évi június hó 1-től új előfizetést nyitunk az „Aradi Közlöny“-re.

Előfizetési árak

helyben és vidéken:

Egész évre 36 K.
Fél évre 18 „
Negyed évre 9 kor.
Egy hónap 3 „
Tessék mutatványszámot kérni.

NYILTÉR.

(Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget)

Welsz Dávid úgy a saját, mint gyermekei, unokái és rokonai nevében megtört szívvel tudatja, hogy a legjobb feleség, önfeláldozó anya, nagyanya és testvér

Welsz Dávidné

szül. Iritz Sarolta

családjának szentelt munkás életének 72-ik, boldog házasságának 50-ik évében, folyó hó 28-án, rövid szenvedés után elhunyt.

Hült tetemei folyó hó 30-án délután 4 órakor fognak a Kossuth-utca 68. számú gyászházból az aradi izraelita temetőben örök nyugalomra tétetni.

Áldás emlékére!

Arad, 1917. május 28-án.

ösv. Künstler Gyuláné szül. Welsz Jolán, Jellinek Józsefné szül. Welsz Margit, Haas Józsefné szül. Welsz Kornélia, Welsz Arpad gyermekei. Jellinek József, Haas József vejei. Künstler Andor, Künstler Dezső, Künstler Ernő, Künstler Irén, Winter Emilné szül. Haas Margit, Haas Sándor, Haas László unokái. Iritz Izidor, Steinfeld Vilmosné szül. Iritz Katalin, Hirschl Adolfné szül. Iritz Irma testvérei. Steinfeld Vilmos, Hirschl Adolf, Iritz Izidorné, Iritz Bernátné sógorok és sógorok. 3509

Uránia színház

szerdától vasárnapig

Gyöngyös pusztulása.

Használt ólom
megvételre kerestetik.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
Peppo hintőpor 1 kor. — fill.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruházatuk

kiirtására legjobb szer **PETRIS** folyadék, ára 2 kor. és **HADÁR** hintőpor, ára 2 kor.

Szőrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aro, nyak vagy karokról, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ára utasítással 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszerertárában

Arad, And assy-ut 22. szám.

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerősítő szer, finom fűszeres ízű, zsongító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegnek részére és ott, ahol a condurongó kéreg járva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésénél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1843

Rozsnyay Mátyás gyógyszerertárában Arad, Szabadság-tér.

„Aetherol“
jegyű
essenciák
a legjobbak.

Megrendelhetők 2021

Erényi Tivadarnál
Arad, Deák Ferenc-utca 39.
Telefon 11—43.

100 darab
urasági prima mangolica 3 hónapos

fajmalac,
tenyésztésre nagyon alkalmas,
eladó.

3491

Megtekinthetők **Bienenstock**
Lipótnál, Csermő. Telefon 9.

Megbizásom van
állandóan több cikk
eladása és beszerzésére.

A folyton ürítő raktári és áruát-
adások következtében, a cikkek — a
már megírt előjegyzések alapján
— melyek pontosan nyilvántartat-
nak, helyeztetnek el és ritkábban
sorolhatók fel a hirdetésben.

Arucikkek legelőnyösebb és leg-
gyorsabb elhelyezése, méltá-
nyos jutalék mellett.

Évtizedes tapasztalatok — I. Ref-
erencia minden nagyobb vá-
rosban, ugy helyben is.

Schattenes Ügyönkség Lugos
—A. Telefon 16. Jelenleg
szállítható míg a készlet tart
ab gyár:

I. Eceteszenca (meleg uton elő-
állíttatott), Likőrök (I. köz-
ismert cegtől.) 6425

Ajánlatok készségesen küldetnek.

AKI
házat, vagy földbirtokot
venni vagy eladni akar,
forduljon bizalommal

Lustbader Adolf
ingatlanforgalmi irodá-
jához Révay-utca 2. sz.,

645

ahol kisebb-nagyobb há-
zak, birtokok előjegy-
zésben vannak. Megbi-
zásokat ingatlanok ela-
dására és vételére elfogadok.

Telefon 961. szám.

A battonyai kir. járásbíróság.
2841—1917. szám.

Idéző hirdetmény.

A battonyai kir. járásbíróság
közhírré teszi, hogy az „Arad-
megyei Takarékpénztár“ feleperes-
nek Vidiczki Jóca alperes ellen
1700 kor. s jár. iránt indított peré-
ben a per felvételére és érdem-
leges tárgyalására hatánapot tü-
zött és felhívta a feleket, hogy
1917. évi június hó 26. napján dél-
előtt 9 órakor hivatalos ne yi-
segeven (6. ajúszám alatti) jelen-

jenek meg, egyszersmind pedig az
alperes részére, aki ismeretlen
helyen tartózkodik, ügygondnokul
Dr. Klein Miksa battonyai ügyvé-
det nevezte ki.

A bíróság felhívja az al-
perest, hogy a fent megjelölt
határnapon és órában meghatal-
mazott ügyvéd által jelenjék meg,
mert ellenkező esetben az ügy-
gondnok fog helyette eljárni.

Battonya, 1917. évi május hó
24. napján.

Heintz Géza, s. k.
kir. járásbíró.

3488

Archámlasztás!

A kozmetika legújabb vívmánya. Egy berni tanár találmánya. Felülmulja
az összes rhámlasztó szereket. Az eljárás egy fél óra alatt kész. Teljesen
ártalmatlanul és fájdalom nélküli választja el a felső bőrréteget az alsótlól.
Gyönyörű arcbört eredményez. meglepően üdévé teszi az arcot, ezáltal feltűnően
fiatalít. Eszközöm kozmetikus arcapólió intézetemben ideiglenesen Bathyan-
utca 10. szám alatt. 3496

Bartháné, szakképzett kozmetikusnő

FOG. MOHR JEANNETTA
vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berin és Bécs-
ben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n.
é. közönséget, hogy helyben: **Luther Márton-utca 1. sz. a. II-k em.**
egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtermet**
nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezelem bete-
geimet, foghuzás teljes érzéstelenítéssel (agyasztás útján.) Aranyhidat, arany-
koronák, mindennemű kaucsuk fogazatok, szápadlás nélkül és legkamrával.
Arany, ezüst, amalgám, porcellán és cement tömesek (plombák), mérsékelt díj-
szabás mellett készíttetnek. Becses partfogását kérve tisztelettel **Mohr**
Jeanetta, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelő órák: d. e. 8—12-ig, d. u. 2—7-ig.
Videkiek 24 órán belül kielégíttetnek. 401

AUFRICHT MIKSA

tűzifa, épületfa, szerszám- és műbutorfa kereskedő

ARAD, Kossuth-utca végén (ó-temető előtt.)

Városi és megyei telefon 69.

3133

Ajánl kocsigyártó iparhoz tartozó faanyagokat, u. m.: kőrís
löcsfát, kőrís- és bükkfa keréktalpat, küllöt, bükkhasítványt,
gömbölyű és faragott nyírfarudat, ökörműveket, továbbá gazda-
sági faárakat, u. m.: kapa-, kaszanyél, rudtak (hordáshoz és vendég-
oldalnak,) favilla, gabonalapát, gereblye, talioska, nyírfaseprű, stb.

Gyors- és pontos kiszolgálás. Ajánlatokkal szívesen szolgálok.

Bemennyosodott, hogy egyedül a

„DOB“ jegyű **pétolja a szappant**

illatos! Kemény! Habzó! Simulékony!
Egyhatodikilós darabok.

Agitációs csomag tíz korona előleges beküldése ellené-
ben 5 kg. súlyban, bárhova bérmentve. **Viszontelárusítóknak:**
250 darabos 50 kilós láda exel. láda ab raktárunk 50 korona, tehát
darabja **húsz fillér.**

10 láda vételnél 10% áruarabatt. 250 darabot 64.— koronáért
bárhova postán bérmentve küldünk.

Bardócz és Társa Budapest,
v., Balaton-utca 12.
Megyel egyedárusítók kerestetnek. 3009

Ónálló

ispáni állást keres

azonnali belépésre gyakorlati
bíró, hadmentes, 40 éves esa-
lados egyén. Cim: Szita Sándor,
Ref.-Kovácsbáza. 3499

Kádat és hordót

bármilyen mennyiségben vesz
Krassó-Szörény vármegyei gaz-
dasági egyesület.

Ajánlatok a kádat és hordók
anyagának, nagyságának és
árának megjelölésével mielőbb
az egyesület titkári hivatalának
(Lugos, Vármegyháza) külden-
dők be. 3489

Arad legregibb kerékpár, varrógép és Gra-
mophon raktára. Villanyvilágítási vállalat.

Hammer Vilmos

műszerész

Szabadság-tér 5—6.

Telefon 96.

Veszek törött és használt gramfon le-
mezt K. 0.50 darabjait.

Egyedül képvisélet a világ legjobb
gyártmányú gépekből. Columbia és Iró-
zuzgalyos legúj gramfonokból. Waffen-
rad kerékpárok és Pfaff varrógépek,
Sapalrtus „Pathefonok“, P. A. H. reme-
zek. Megkeresték a legújabb felvétel. On-
rettek és népdalok, **Király Ernő**től.

Nagy raktár kerékpár akatrésekéből,
gumiból és Acetyien lámpákból. Pontos
kiszolgálás, jutányos árak. Nagy szak-
szerű javító műhely. 2951

Magyar királyi államvasutak.

Menetrend.

Ervényes 1917. év április hó 1-től.

Aradról Budapestre indul:

Gyorsv. reg. (csak katonáknak) 8:20
Személyvonat délelőtt . . . 11:42
Személyvonat este 9:39

Aradról Budapestre érkezik:

Gyorsv. d. u. (csak katonáknak) 1:25
Személyvonat este 7:25
Személyvonat reggel 5:45

Budapestről Aradra indul:

Gyorsvonat délután 2:10
Személyvonat reggel 7:50
Személyvonat este 9:10

Budapestről Aradra érkezik:

Gyorsvonat este 6:59
Személyvonat délután 3:31
Személyvonat reggel 5:57

Békéscsabáról Nagyváradra ind.:
Személyvonat reggel 4:35
Személyvonat délután 1:38

Nagyváradról Békéscsabára ind.:
Személyvonat délelőtt . . . 10:10
Személyvonat este 7:52

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjat szavak szerint számoljuk.

Minden szó hirdetéséért ára 3 fillér. Vastagabb betűkkel 10 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzásos! kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Hirdetéseket délután 1/2 6 óráig vehetünk fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket azövepét, amelyek tartalmában fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Házasság.

Eszter,

intelligens, csinos urleány, nyugdíjkepes állami állásban, megismerkedne házasság céljából 35 éves, független, jellemes urfiattal. Bészlehet levelek "Kettős fizetés" jelleggel kiadóhivatalba jelezve keretnek. Feltétlenül diszkrét. 3413

Levelezés.

"Gyula"

jeligére levél van a kiadóban. 3493

"Deák Ferenc"

Levél várja. 2631

Erdélyi.

Drága Pipikém, gyere, ott várak, egyedve vágyom utánad. Csók Kettő. 3495

Oktatás.

Korcsok szakképzés.

Négy havi tanfolyam június elején veszi kezdetét. Könyvelés. Gyors- és gépirás. Levelezés és számítá. Alapos gyakorlati oktatás. Díjtalan állásközvetítés. Beiratkozások László Vilmos-u. 2. 3513

Hétszög nyelv

(Beolth módszer szerint) esti tanfolyamban rövid idő alatt teljesen elsajátítható. Júniusban kezdődő tanfolyamra beiratkozások László Vilmos-u. 2. Bete 7-8 között. 3514

Alkalmazást nyer.

Shakkacsónó

és éada. keresetlik. Cím a kiadóban. 3511

Biztosító társaság

kezes kereskedelmi tanfolyamot végzett kisvállalkozók számára. Cím a kiadóhivatalban. 3512

Algyógy gyógyfürdőre

megbízható kezelőt vagy kezelőnőt keresek, illetés havi 60 korona és teljes ellátás. Bőnyben részesül, aki már hasonló állásban működött, ugyancsak erélyes, szorgalmas, szerény igényű nő ismét keresek. Működési bizonyítványt kér. Fizetési igény teljes ellátás mellett közzelendő Goldberger Gábor. Marosborsa. 3460

Előre kifizetésben

szőlő, rendező házmeztérpár felvétetik. Lükésztes. Cím a kiadóhivatalban. Jelentkezés: csütörtök, péntek és hétfőn d. e. feltizenegykor. 3494

Keresők

szakképzett üzemvezetőt esonand, esetleg június 10-iki belépésre, ki fűszer, vas, rőfos, némileg rövidára, főként széves italok előállításához ért. Meg kívánatik magyar, románnyelvi teljes bírása. Fizetési igény teljes ellátás mellett közzelendő Goldberger Gábor. Marosborsa. 3460

Kereskedelmi irodák

gyakorlattal bíró kemoly férfi vagy nő 16 évesen helybeli nagy vállalatnál azonnali alkalmazást nyer. Ajánlatok "Állandó" jelleg alatt a kiadóba keretnek. 2200

Bonno kerestetik

egy 2 éves kisleányka mellé, megbízható és gyermekszerető legyen. Mint családtagot fogjuk tartani. Fizetés megjelölés, fényképes ajánlatok Felter Hugó és fiahoz közzelendő Kurya (Krássó-Szörény-megye.) 3473

Nyomdász-tanulóknak

felvétetik két fia, kik a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Alkalmazást keres.

Előrendő

női ruha varrást olcsón vállal Török Józsefné Schwedel József-utca 4. sz. 3508

Magyarul és románul

beszélő fűszer-, vas- és vegyesáru segéd azonnali belépésre állást keres. Cím Roth Jenő, Borosborsa. 3408

Középkor.

nyugdíjas jegyző keres pénzügyésznél, gazdaságban, gyárban vagy ipari vállalatban, a jelenlegi megélhetési viszonyoknak megfelelő javadalmazású, bármilyen, de állandó állást; óvadékkal is rendelkezik. Ajánlatok Várnai Ármán, Arad, Mikos Kelemen-utca 6. alá közzelendő. 3441

Kiadó lakás.

Betereszett szoba

1 előszobával kiadó. Cím a kiadóban. 3503

2 nagy szobából

és minden hozzátartozó meliékkeliségből álló lakás, villanyvilágítással, a Szabadságtérhez közel, június 1-re kiadó. Cím a kiadóban. 3347

Gyógyászat.

Az anget

fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs-Pöldes-féle fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment. Ára 2 korona. Pöldes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

Ingatlan.

Eladó

10 nagy hold szántóföld a Mosócy-telep közelében. Tudakozódni Tóth Ferencnél Arad, posta kert. 3501

Jól jövedelmező

több lakással bíró urház eladó. Csiky Gergely-utca 25. 3367

Ferenc-tér 2. sz.

ház szabad kútból eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3418

Magánház

3 szoba, fürdőszoba, 2 konyha, gyümölcsös kerttel, villany és vízvezetékkel, eladó. Lipót-utca 8/a. 3438

Bajna-utca 4. számú

magánház, nagy kerttel, vasut közelében eladó. 3469

Üzletek.

Ópécakán

a Főterem egy jelentős mérvű kávéház háttérrel együtt betegség miatt szabad kútból kedvező feltételek mellett eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3504

Vendéglőhelyiség

berendezve lakással és egy üzlethelyiség raktárral kiadó. Cím a kiadóban. 2833

A pankotai uradalom

tulajdonát képező, magyarai külkoronát, melynek 30 éve bérleje vagyok, italmérettel és trafik engedéllyel, betegség miatt, október 1-én átadom, 1100 négyzetes szőlős és ugyanannyi veteményes kerttel. Werner Henrik, Magyarad. 3427

Vétel és eladás.

Olcsó levélpapírok

és képes levelezőlapok kaphatók Deák Béla könyv- és papírkereskedésében, Forray utca. Telefon 902. 871

Egy allig használt,

jó állapotban levő, 18 méter hosszú, 18 cm. széles pamuthajtósíj eladó Kornis Testvéreknel Arad, Vörösmarty-u. 1. 3492

Méhes

100 családra berendezve, 28 erős méhcsaláddal, összes méhézeteti eszközökkel, 400 kiegészítő kerettel, 10 kiló mélépellel, 2 pergetővel, azonnal eladó. Szerb Sándor, Világos. 3462

Állami 19 lóerős

négy éves magánjáró gép strobán eladó. Cím a kiadóban. 3490

Eladó

újjonnan fényezett bőrfűtéles szép hajtó-kocsil. Sipitsky Ferenc Elek. 3488

Megvételre keresek

használt 4000 méter 4, 4 1/2, 5 mm. vastag drótot Wiesenmayer János földbirtokos, Újszentanna 747. 3459

Előnyös árban

dívat-selymek, granadinok és valódi gyapjúkelmék Jozsef József cégnél Arad, Andrassy-tér 20. sz. 3510

Eladó

használt, de jókarban levő háziállat hasábkőgyáta szőlőkész, 150-200 cm. hasábon Fried Eszterénel, Algyógy (Hunyad-megye.) 3507

Két jókarban

levő fatangolyos ökröszék, kettős és három-éke eladó. Faragó Balázs, Moszkovics-háza. 3497

Egy használt

fürdőkád, megvételre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 3430

Tégla

jóminőségben, nagy és kis mennyiségben, jutányos árban kapható. Jiraszek iroda, telefon 1097., vagy László iroda, Hassinger-utca 5., telefon 747. 2761

Kis autó

4 lóerős, 3 kerekű, 2 személyre, eladó. Codilláné, József főherceg-utca 10. 3442

Mésze,

allig használt, megvételre kerestetik. Cím a kiadóban. 3466

Baromlivész

elleni szer "Tikin" kapható egyedül Wajdits gyógyszerárban, Ferenc-tér. Kis üveg 1-90 kor., nagy üveg 3-50 kor. 2847

Használt ólom

megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

Különféle.

Elveszett

hétfőn délután a Zrínyi-utcától a Fehér Keresztig, onnan gömözdonyon a Széchenyi-utcaig terjedő útvonalon, esetleg a Marosparton egy antik ezüst brosch. Tekintve, hogy kedves emlék volt és másra nézve értéktelen, megtaláló keretlik illő jutalom ellenében a kiadóhivatalban átadni. 3515

Elveszett

pünkösd vasárnap délután 4-5 óra között a Városházától a Járvány-kórházig egy arany kihúzott lánuszemű karkötő, órával. Tekintettel, hogy egy apólonőnek egyedül emléke, kéri a becsültes megtalálót, illő jutalom mellett adja át a zaidóiskolai kórházba. 3502

Hétfőn délután a Marospartól tévedésből elvitt nagy lapdát, kérem Bercefi-utca 30. sz. alá visszaküldeni. 3500

As Anusol

aranyér-cukpat mindenben pótolják a Haemorrhoidal-kupok, azonos összetételű folyton hatásuk is teljesen azonos, ára 8 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár Arad. 12

Kiadó.

József főherceg-utca 22. sz. alatt 2 utcai és 2 udvari szobából álló helyiség irodának f. év augusztus 1-től kiadó. Bővebbet az Aradi és csanádi egyesült vasutak Magánüzemének központi felügyelőségénél. 8618

Hehs Vasas chinabera.

Suvenon sár vérszegénység, sápkór, szé- dülés, a vérszegénységből eredő ideg- bajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen. Páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárikus fertőzések- és minden infektívól eredő meg- betegedés ellen úgy felnőt- teknek, mint gyermekeknek. Ára 3-50 kor. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Apróhirdetések

sz. "Aradi Közöny" részére felvétetnek a Messenger-boy irodában, Deák Ferenc- utca 8. Ugyanitt kapható az "Aradi Közöny."

Szőlőgazdák figyelmét

feltívom, hogy egy nagyobb mennyiségű szép, fehér, hosszú 3426

szőlőkötöző hársot

szereztem be, amelynek kigermját 8 koronáért árusítom Karolina-utcai raktáramban.

Spielmann Albert.

Ajánlok

ecetsavat svéd gyufát

garantált 50%-ost 60 kilós ballónokban,

és cukrozott konzervkávét.

Rosenberg József

törz. bejegyzett kereskedelmi áruügynök-sége Aradon. 3505

Aradi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1917. évi április 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel ... 6.40
Személyvonat délután ... 4.18

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délnben ... 12.00
Személyvonat este ... 9.31

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel ... 3.06
Személyvonat délután ... 3.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel ... 7.30
Személyvonat este ... 7.51

Aradról Brádra indul:

Motoros vonat reggel ... 7.03
Személyvonat délután ... 12.48

Aradról Brádra érkezik:

Motoros vonat délután ... 1.16
Személy vonat este ... 7.48

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel ... 3.00
Motoros vonat délután ... 2.15

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt ... 10.00
Motoros vonat este ... 6.43

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt ... 9.32
Vegyes vonat este ... 6.32

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel ... 6.32
Vegyes vonat délután ... 4.36

Mesöhegyesről Kétegyházára indul:

Motoros vonat reggel ... 8.37
Motoros vonat este ... 6.20

Kétegyházáról Mesöhegyesre indul:

Motoros vonat reggel ... 5.43
Motoros vonat délután ... 3.48

Újszentannáról Kétegyházára ind.:

Motoros vonat reggel ... 9.25
Motoros vonat este ... 8.09

Kétegyházáról Újszentannára ind.:

Motoros vonat reggel ... 5.28
Motoros vonat délután ... 3.01

Borosbesebről Menyházára indul:

Motoros vonat este (július 1-től augusztus 31-ig) ... 6.35
Vegyesvonat délelőtt ... 10.25

Menyházáról Borosbesebre indul:

Vegyesvonat délután ... 2.39
Motorosvonat reggel (július 1-től augusztus 31-ig) ... 5.12